BUDAPEST, 1942. MÁJUS 6. — II. ÉVFOLYAM 19. SZÁM.

MAGYAR FUTÁR

RAJNISS FERENC LAPJA

Ára: 20 fillér

INDULNAK A HONVÉDEK A SZOVJETFRONTRA

Megy a honvéd

A magyar szív virága, — a honvéd! Erős, bátor, szép magyar fiúk, falunak, városnak szülöttei, az ország minden részéből, indulnak már Szovjetoroszország felé s a magyar nép úgy búcsúztatja őket, mint ezeréves szívének virágait. Így fordult a világ sorja; — harcolni kell, messze idegenben, hogy megvédjük a békét rónáink, hegyeink kicsi házai között. Világháború rengeti a Földet, élet és rendeltetés küzd a csatamezőkön a jövendőért s távoli viharok menydörgéséből születik ki a magyar sors. A szovjet síkjain évszázados békéről, vagy örök rabszolgaságról döntenek a fegyverek s a magyar nemzet legjobb fiainak lelki vitézségével és erős karjával sorakozik fel Európa közös frontjára.

Indulnak a honvédek... A vasútállomáson ott szorong az ősi magyar város aprajanagyja. Jönnek a századok, pattognak a kemény vezényszavak, zúg a tavaszi szél... Bizakodás, harci erő, elszántság, búcsúzó ölelés, dal, ének most a katonaélet. Ezrek nézik a virágos kigördülő vonatot s ezernyi könnyben csillog a kívánság: **Isten óvjon, segítsen benneteket magyar honvédek a háborúban s vezéreljen haza diadallal!...**

A TIZEDES ÚR komoly mügonddal helyezi el sapkáján a virágot. Szép lánytól kapta...

JÓÍZŰEN NEVET az öreg, bajtársai tréfáin

TRÉFA, VIDÁMSÁG AZ INDULÓ KATONÁK BESZÉLGETÉSE

KICSI A RAKÁS

Féktelen jókedvtől és vidámságtól harsog az iskolaudvar

LÓRASZÁLL A SZÁZADPARANCSNOK, mögötte végig a utcán, már készen áll a század

VISZIK A LOVAK SZÉNÁJÁT

Nem könnyű egy ilyen bála, de gyorsan és nagy erővel folyik a berakodás

A HETEDIK SZÁZAD KUTYÁJA

Bottal sem lehetne elverni a századtól...

a csatába

KIOSZTJÁK AZ UTOLSÓ ITTHONI EBÉDET...

FAGGATJA A TIZEDES
tréfás komolysággal a bajtársát a géppisztoly használatának szabályairól...

FEGYELMEZETT RENDBEN
várják az alakulatok, hogy elfoglalhassák a részükre kijelölt kocsikat. Körülöttük a lakosság tömege rajzik, s szeretettel búcsúztatja a harctérre induló honvédeket

RAKODÁS
Minden centiméternyi helyet kihasználnak a málházásnál s mégis úgy, hogy mindenhez hozzáférhessenek

A LOVAK IDEGESEN LÉPNEK BE A MOZGÓ ISTÁLLÓBA...

JÓNÉHÁNY KILÓ
egy ilyen felpakolt nyereg. Még jó, hogy csak a vagónig kell vinni...

ELBÚCSÚZIK A GYEREK AZ ÉDESAPJÁTÓL

Keze megmarkolja a kocsiderékből kiálló puskát, amellyel hazát s családot védeni indul az apja...

BÚCSÚ-ÜNNEPSÉG A SZÉKESFEHÉRVÁRI KISRÉTEN

„A LEGKEDVESEBB..."
Könnyes szemmel nézi a szépszál fiút, aki majd „valahol Szovjetoroszországban" áll őrt az itthoniak nyugalma fölött...

ISTEN VELED, ÉDESANYÁM. ISTEN VÉDJEN ÉDES FIAM...

ROMBOLÓK AFRIKA FÖLÖTT

A technika csodái az új német romboló-repülőgépek. Karcsú testük, gyorsaságuk s fegyvereik ereje megbénítja az ellenséget, ha előtörnek a messzeségből és a felhők közül. Az afrikai hadszintéren ezek a rombolók rohamozzák Maltát s kalandoznak el a szuezi-csatornáig, rémületére az angol csapatgyülekezéseknek, páncélosoknak és a sátortáborok felvert katonáinak.

Sötétzöldek a pálmák, vöröses-sárga a végtelen sivatagi homokpuszta, mélykéken ontja színét az ég és halványzöld hullámokat ver a partnak a tenger... A színek csodás pompájában úszik a levegőben a csillogó acélmadár s ahol a földre, vagy a hajóra zúdítja halálos terhét, vörös lángok gyulladnak fel s kormos füstoszlopok gomolyognak az égre. **A rombolók járnak a győztes hadak élén...**

3 U. M. R. TRIPOLISZ FOLOTT
Líbia gyönyörű fővárosát és kikötőjét erős légi rajok védik

A MESSERSCHMITT-BOMBÁZÓ A LIBIAI HOMOKSIVATAGBAN KUTATJA AZ ELLENSÉGET

MÉLYEN A PÁLMÁK KORONÁJÁN...
Olyan a kép, mintha végigsúrolná a gép a pálmafákat. A Messerschmitt-romboló rendkívül mélyre tud leereszkedni a sivatagi völgyekben és sokszor észrevétlenül közeliti meg az ellenséget s géppuskatűzzel támad...

HÉTRŐL HÉTRE

Stilwell tábornok

megszolgálta nevének feljegyzését, mert ragyogó példáját szolgáltatta a demokráciák hadviselési módszereinek. Stilwell az amerikai hadsereg tábornoka, jóvágású s mégjobb felvágású ember, akit Roosevelt átengedett Csangkaiseknek, hogy a sűrű amerikai segítség felhasználásának körülményeit a helyszínen megfigyelje... A kínai diktátor vezérkari főnökének nevezte ki a fehér tábornokot s amikor már túleleget érdeklődött a dollárkölcsönök hovafordításáról, a Burmába átvezényelt két kínai hadsereg élére állította. Stilwell odaállott s „ahogy ilyenkor illik," fogadta a sajtó képviselőit, hogy tájékoztassa a kerek világot hadműveleti céljairól. A derék amerikai, határtalan hevületében, ilyeneket mondott: „Célom, a legrövidebb idő alatt, végleges győzelmet aratni Japán fölött..." „Rangoon elvesztése zavarja terveimet, s ezért először ennek a városnak visszafoglalására törekszem..." „Életemnek legboldogabb napja lesz, csapataim bevonulása Tokióba..." Az ujságírók dermedten bámulták a texasi Napoleont, elsírták előre az örömkönnyeket s értesitették Amerikát a megrázó határozatokról. „Csomagolni!" — rendelkezett Stilwell s már ment is a kínaiakkal, akik jól verekedtek s csak az angolok gyakori eloldalgása és Stilwell parancsai miatt kerültek idő előtt a japán hurokba... Az angolokat Alexander tábornok ügyesen beavatta a győzedelmes visszavonulás cselvetésébe, de az akaratos Stilwell rávetette a szemét Rangoonra s addig nézte, amíg hátulról lekapcsolták a japánok az automobiljáról, — burmai útat... Stilwell tábornok egy kis szerencsével személyesen bevonulhat Tokióba, seregei élén, ahogy ígérte a sajtónak, végig a főútvonalon, a hadifogolytáborig. Hányszor megértük már a háború folyamán ezt a csodálatos, gyermeteg öndicsekvést, fogadkozást s a nagy ivászatot az élő medve bőrére! S hányszor fogjuk még hallani úgy, ahogy most zengi az angol rádió a burmai vereség dicséretét a következőképpen: „Stilwell a legkiválóbb kínai hadoszlopok élén tovább küzd. Alexander tábornok gyönyörűen harcol. Lashio elvesztése nem fontos. Csapataink mostmár közelebb állanak az indiai határhoz s az utánpótlás zavartalan. A vereség átmeneti s a két nagy hadvezér, Csangkaisek és Wavell tudja, mit csinál..." Ebben maradunk. Ha az angolszászok elégedettek, miért panaszkodjanak — a japánok?...

50 éves

A Magyar Általános Kőszénbánya Rt. A leghatalmasabb magyar ipari vállalat ünnepi közgyűlésén, az idei 6,887.669 pengő tiszta nyereségből 250.000 pengőt juttatott a hadiárváknak, 250.000 pengőt a Magyar Vöröskeresztnek, 25.000 pengőt a Nemzeti Önállósítási Alapnak és 150.000 pengőt különböző kulturális célokra. Az 50 éves évfordulót a vállalat „tisztviselőinek és munkásainak is, jelentős ajándék nyujtásával kívánja emlékezetessé és örömtel-

jessé tenni", — a tiszta maradékhaszon tehát alig haladja majd meg az 5.5 millió pengőt, amelyből a részvényesek a tavalyi mértékben kapnak csupán osztalékot... Minden jótéteményt meg kell becsülni s örülni kell annak is, ha a magyar föld kincse, a fekete gyémánt busás hasznot juttat a termelőknek... A Magyar Általános Kőszénbánya 1891-ben 400.000 forint alaptőkével alakult s 1925-ben már 48,400.000 pengő volt az alaptőkéje. A tudós Halla Aurél ny. iparügyi államtitkár számításai szerint, ez a vállalat, életének első 45 évében kifizetett a részvényeseknek 350,000.000 pengő osztalékot; az igazgatósági tagoknak — az egyéb szolgáltatásokon kívül, — 48,000.000 pengőt s a megkeresett alaptőkén túl, 604,000.000 pengőt profitált! Ezekben a számokban, minden fölösleges magyarázkodás elkerülésével, lemérhetjük immár történelmi mérlegen a magyar ipar felvirágoztatásának akadályait. Ahogy Halla Aurél kifejti kétkötetes komoly munkájában, — a világháború előtt a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. teljesen a bécsi és londoni Rotschild bankház érdekkörébe tartozott s szénárpolitikájával az osztrák ipar érdekeit szolgálta s hazai iparunk kifejlődését akadályozta meg. „A drága magyar szén", amerikai méretekben is hatalmas hasznot hajtott néhány tőkésnek, de sulyos veresége volt a magyar közgazdaságnak. Halla számításai szerint, a hazai közönség és az ipar, — Ausztriával összehasonlitva, — évi 40—50 millió pengővel fizetett többet szénártöbbletben, mint amennyit kellett volna. Mesterségesen visszaszorították a termelést és Aradi Viktor 1912-ben irott tanulmányában kimutatta, hogy a magyarországi zsidóérdekeltségű bányavállalatok évenkint 1.5 millió koronát fizettek a ki nem használt szénterületekért, hogy a többtermelést s evvel a szén olcsóbbodását megakadályozzák... Ma már a Magyar Általános Kőszénbánya Rt. nemcsak a szénnek, hanem a cement-, mész-, gipsz-, bauxit-, aluminium- tégla-, cserép- és villamos áramtermelésnek is hatalmas ura, mérhetetlen befolyású vállalat gazdasági életünkben, amelynek árpolitikája döntő hatást gyakorolhat iparunk fejlődésére. A nemzeti tervgazdálkodás felmagasodó kérdéseiben kell dönteni s bármilyen szép is a múlt hasznainak csekély törlesztése kegyes adományokkal, a jövendőt csak új gazdaságpolitikával lehet megalapozni. S akkor nem lesz szükség többé — ajándékokra...

Átsuvasztásnak

nevezhetnénk azt a közgazdasági folyamatot, amelyben a hatalmasra fejlődött zsidó érdekeltségek, — céljuk, szellemiségük s megrögzött üzletpolitikájuk komoly átállítása nélkül, — néhány igazgatósági tagság átengedésével, vagy stróhmannok bekapcsolásával, próbálják megúszni a zsidótörvényt. Erre a folyamatra mondotta az ország miniszterelnöke, hogy „zsidó üzletek helyett keresztény üzleteket csináltunk ugyan, de nem feltétlenül erkölcsösebb üzleteket: ez pedig nem lehet cél..." Ebben a mondatban megmutatkozik a magyar törekvések igaz lényege. A zsidóság, a maga legkiválóbb szakembereinek nyílt beismerése szerint, a vendéglátó népek közgazdasági életében kiépítette a sajátos, külön zsidó közgazdasági rendszert, s annak uralma alá vetette az őslakosság minden gazdasági tevékenységét. Igy lett vámszedője a zsidó a magyarnak, a tőke, a hitel, a vállalkozás, a trösztösítés, a kartellrendszer, az áruellátás, a sajtó s a közvélemény [illegible] befolyásolásának ezer rejtett csatornáján át. A zsidótörvényeknek pedig az a nemzetmentő nagy feladata, hogy segítsen szétbontani és megszüntetni ezt a zárt zsidó gazdasági rendszert, hogy a tőkének, a munkának és a föld kincseinek áldását a nemzet s a dolgozók összessége élvezze! Az a cél, hogy a magyar fáról letakarítsuk a súlyosan reárakódott fagyöngyöt s az élősdiek szabadsága helyett a kizsarolt magyar közgazdálkodás szabadságát szerezzük vissza. Semmi szükségünk sincs olyan üzletváltoztatásokra, ahol keresztény név fedezi a zsidó tőke változatlan visszaéléseit, mert jobb a látható zsidó, mint a láthatatlan!...

A láthatatlan Zsidó

dolgozik a legdühödtebben a magyarság sorainak megbontásán. Hiszen rejtegette a zsidó sokezeréves arculatát azelőtt is, de a liberális korszakban inkább csak a tőkére, a részvénytársaságokra akasztott sokszínű fátylat, hogy a háttérben meghúzódó tulajdonosok csoportképét kissé magyarosra halványitsa, — a társadalmi, politikai és irodalmi életben azonban, annál tetszelgőbben mutogatta magát. S kevesen is zavarták ezt a hatalmi játékot. A fizetett sajtóközleményekbe belenyugodtak az emberek s örültek a szénbányászat remekül felmutatott haladásának. Ki törődött Halla Aurél tanulmányával, amelyben a tudós szerző kimutatta, hogy „valóban magyar szénbánya már nem volt" — s a Rotschildok érdekeltsége, amely „megszerezte" a magyar bányákat egyremásra, „a magyar társadalom egészét pénzügyi szolgaságra kárhoztatta azzal, hogy a ma agrárollónak nevezett helyzettel a birtokost pénztelenné tette és előidézte elárverezését..." Ezeket a mélységes, de a magyar dolgozók sorsát meghatározó összefüggéseket, ezt az egyetemes zsidó gazdaságpolitikát felfedték ugyan a gondolkodó, tudós emberek, de nem tudták megindítani és megszervezni ellene a társadalom és az állam hatalmát. A magyarországi zsidó törvények az első bástyák a zsidó túlhatalom leküzdésének történelmi hadjáratában s ezeket a szentesített, a magyar alkotmány sáncaiba beiktatott bástyákat, meg kell védeni minden áron. Ha hiányos a törvény, javitani kell rajta s beleépiteni a gyakorlati élet új követelményeit, az új csalafintaságok leküzdésére. A következetesség s a természetes fejlődés ellen dolgozik elsősorban a láthatalan zsidó s fújja napestig a jerichói repedt kürtöt a romlás, a pusztulás, a végítélet, a lelki, szellemi és kulturális süllyedés szörnyűségeiről, hogy megmaradt hatalmát elfeledtesse s a magyar akaraterőt szétmorzsolja. Mi pedig tudjuk, hogy felfelé visz az út, népi erőnk napsugaras magasságába s nem téveszt meg bennünket a riogató idegen kürt még akkor sem, ha a zsidó dallamra kacskaringós — vitézkötéseket zokog...

Érdekes

kortörténeti okmány került elő a belgiumi francia követség irattárából. Rendes időkben örök titok maradt volna a brüsszeli francia követ jelentése kormányához, — Grinsburger belga főrabbival folytatott bizalmas megbeszéléseiről. Grinsburger 1926-ban, kiadós tőzsdei hadjáratok érdekében, a francia-amerikai milliárdos hitelek kézalatti rendezésére ajánlotta fel közvetítését a francia követnek. A szentéletű rabbi biztositotta a 4 milliós amerikai zsidóság támogatását a tervhez s a zsidókézben lévő legalább 100 napilap segítségével óhajtotta leterrorizálni Borah szenátort és híveit az amerikai törvényhozásban. Az ékesszavú rabbi elmondotta, hogy a nagy pénzügyi főnökök mind zsidók s a tranzakció lebonyolításához csak a francia és az amerikai főrabbit kell összehozni bizalmasan a követségen s a többit már ők elintézik a híveikkel... A sárgult irás bebizonyitja a nemzetközi zsidó összeköttetéseket s azt az ijesztő szervezettségét a pénzhatalomnak, amely rabbik, diplomaták, tőzsdekufárok és tőkések négyszemközti beszélgetéseivel egész országokat behálózhat, sőt a törvényhozást is zsidó érdekek szolgálatába állithatja! Grinsburger rabbi esete csak egy a sok közül, a francia-amerikai viszonylatban, de a zárt ajtók mögött alkudozó [illegible] és megegyező Grinsburgerek ezrei készitették elő illetéktelen befolyásukkal a nemzetközi zsidó tőke uralmát, alulról feltörő fajtestvéreik pedig kezükbe kaparintották a nemzetközi marxizmus uralmi fegyverzetét. Csak zsidó válthatta volna le a zsidót a régi világrendben, a tőkések, vagy a munkások jóvoltából. Övék volt a zsíros elégedettség és a lázadás, a reakció és a forradalom, a palota és az utca segítsége. Olyan ragyogóan kitervezték ezt a világot átfogó és önmagába visszatérő zsidó őrségváltást, hogy — már nem is sikerülhetett!...

Serédi hercegprimás, aki a Szent Jobb kíséretében érkezett Nagyváradra, ünnepi misét mond a Szent László téren felállított szabadtéri oltárnál

A SZENT JOBB KÖRMENET

MAGYAR

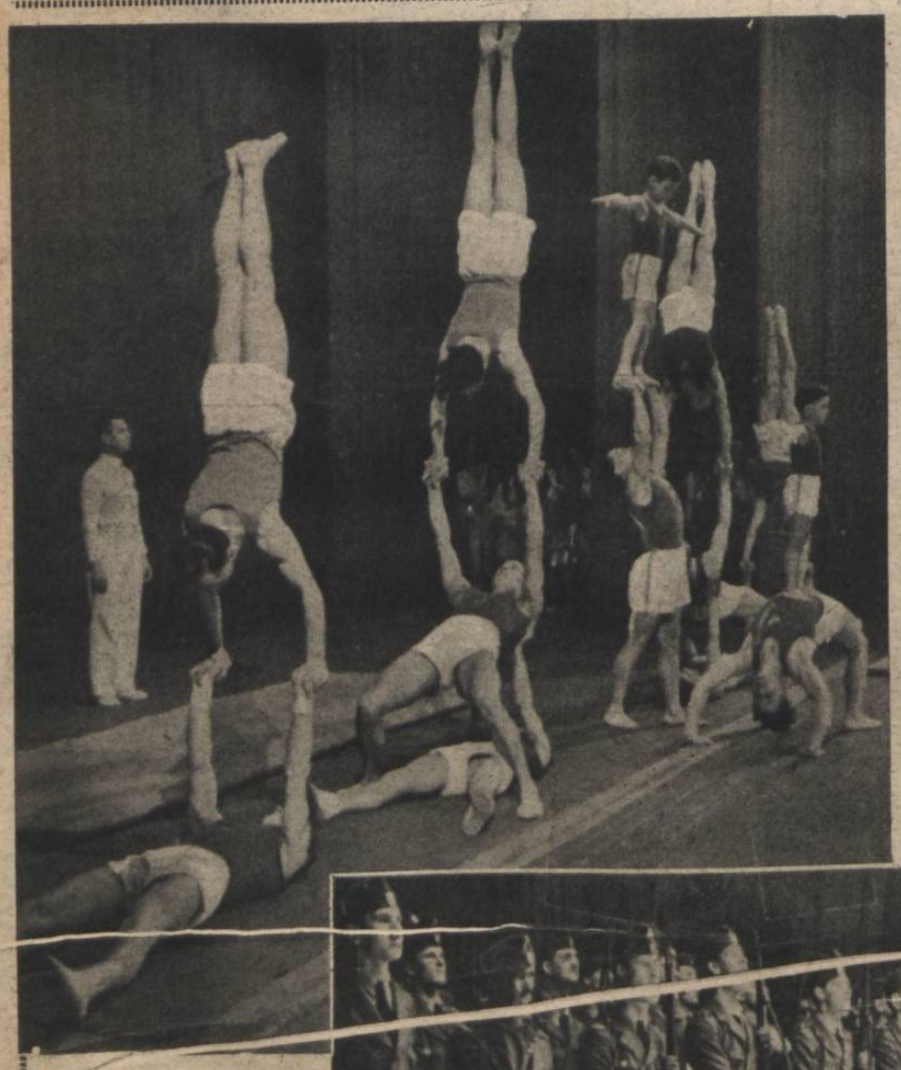

A VII. KERÜLETI LEVENTÉK DISZTORNÁJÁRÓL

A szépen sikerült leventé-disztorna két jelenete: (fenn) Csoportos talajtorna gyakorlatok (lenn) A díszszázad tisztelgése a Himnusz alatt

A DÉSI HONVÉDGYALOGEZRED

a napokban avatta fel csapatzászlóját Désen. Képünk: az új csapatzászló a felavatás után

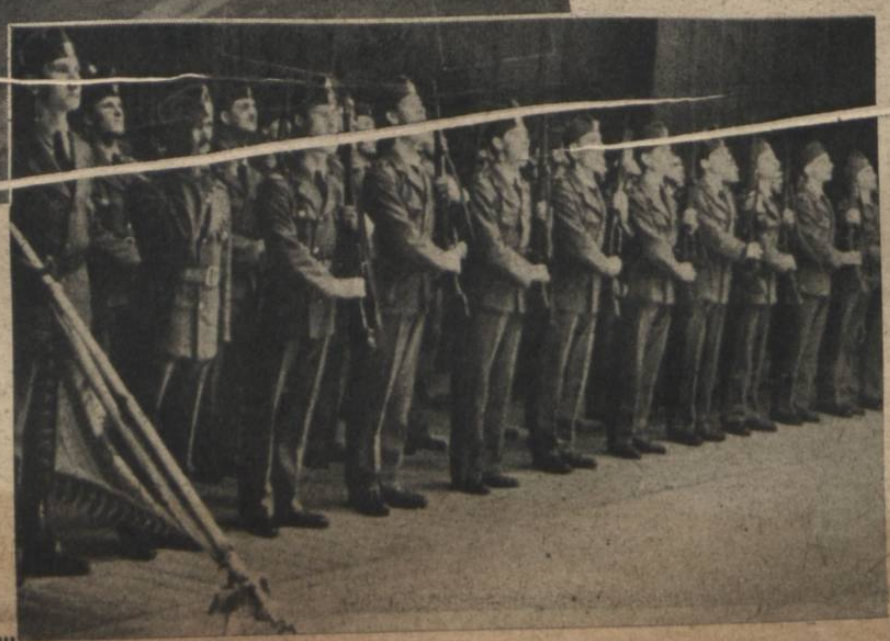

IZGALMAS PILLANAT!... Az Almássy-téren is megkezdődött a „sport-szezon".

NAGYVÁRADON

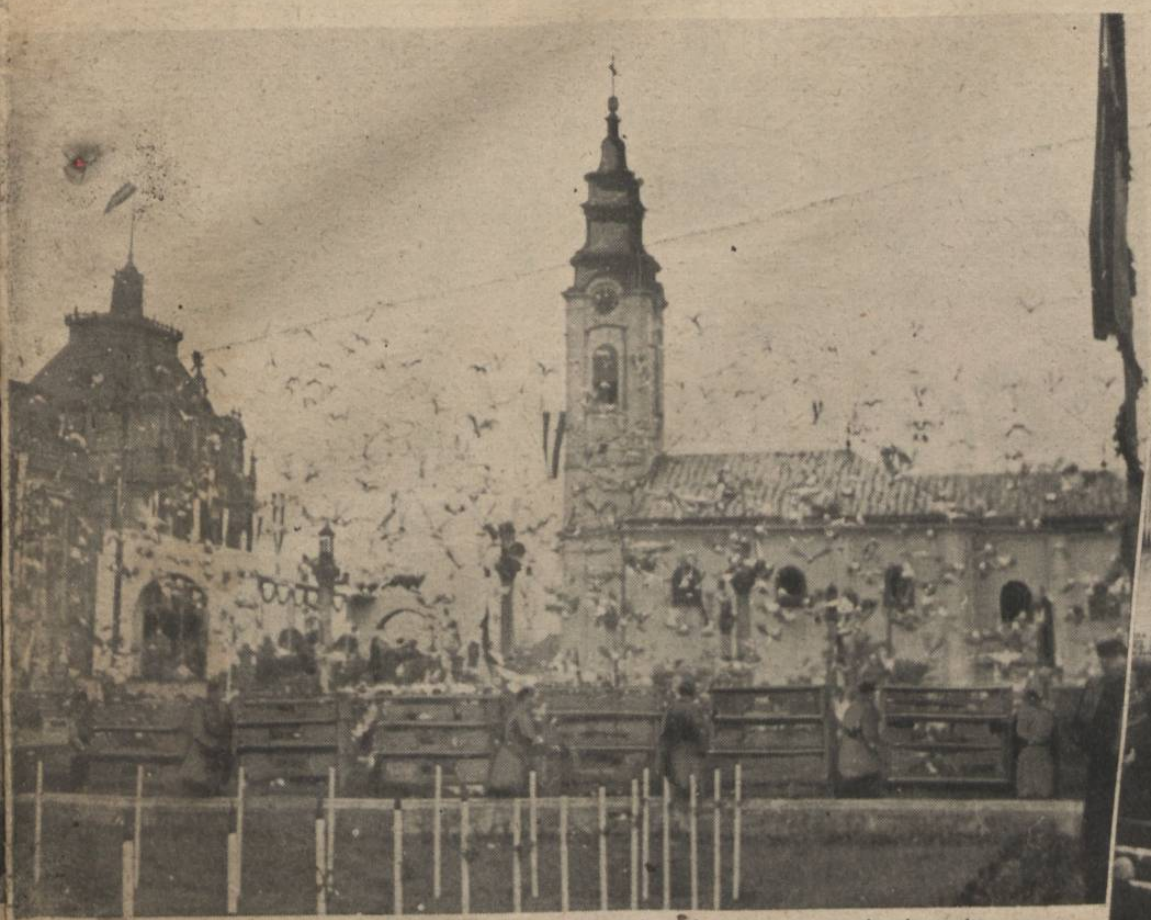

A SZENT LÁSZLÓ-HÉT megnyitó ünnepségei során kétezer postagalamb vitte a város üdvözlő sorait az ország minden részébe. Legtávolabb a komáromiak repültek...

A Szent Jobbot a Székesegyházban tették ki szemlére

KÉPHIRADÓ

NEMZETKÖZI KUTYAKIÁLLÍTÁS A TATTERSALBAN

MAGYAR KOMONDOR

A KIÁLLITÁSNAK RENGETEG LÁTOGATÓJA VAN. Egy-egy kutya előtt hosszasan megvitatják a szakkérdéseket

BERNÁTHEGYI

OROSZ AGÁR

MAGYAR VIZSLA

AIREDALE TERRIER

MAGYAR KOMONDOR

NEMZETKÖZI GYÖZTES, CSAU-CSAU

MAGYAR SEBESÜLTEK ÉS NÉMET PÁNCÉLOS KATONÁK EGYÜTT IZGULNAK A NÉZŐTÉREN

MAGYAR-NÉMET LABDARÚGÓMÉRKŐZÉS

ZSENGELLÉR GÓLT LŐ...

MAGYAR ÉS NÉMET TISZTEK A NÉZŐTÉREN

Eredmény:
I. félidő 3:1, végeredmény 3:5.

'ZGALMAS PILLANAT A NÉMET KAPU ELŐTT...

GÓL!...

A nézőtéren kalapot lengetve újjong a közönség

NAGYMAROSI remekül helyezett tizenegyesét Jahn nem tudja védeni. A magyarok első gólja (1:1)

JAHN reménytelenül nyúl Tihanyi lövése után. 1:3 →

DECKER szabadrugása a magyar játékosok sorfala mellett, Tóth karja alatt süvölt a hálóba

BERLIN jelenti:

HITLER SZÜLETÉSNAPJÁN a diplomáciai testület tagjai tisztelgő látogatást tettek a berlini birodalmi kancellári palotában. Sztojay Döme magyar követ felírja nevét az üdvözlők listájára

A tisztelgő látogatáson a pápai nuncius is megjelent

OSHIMA japán nagykövet

← VIRÁGGAL ÉS JÓKÍVÁNSÁGOKAT TARTALMAZÓ ALBUMOKKAL halmozták el a németek Hitlert születésnapján

→ HÁGÁBAN, Hitler születésnapján Schmidt főbiztos mondott beszédet a holland ifjúság előtt

VICHY jelenti:

↑ VICHY NAGY NAPJAI. Az európai országokból összesereglett újságírók izgatottan várják a kormányalakítás legújabb híreit a Hotel du Parc előtt

↑ LAVAL megérkezik a Hotel du Parcba, a kormány bemutatása után

↑ A LAVAL-KORMÁNY első minisztertanácsa után. Charbin és Barthelemy miniszter távozik a Pavillon Sévigné-ben megtartott ülésről

↓ BENOIST-MECHIN ÉS PUCHEU MINISZTER előtt tiszteleg az őr a Pavillon Sévigné kapujában

↓ M. MARION, az új francia propagandaügyi államtitkár első nyilatkozatát adja a sajtónak

AMERIKA ELLEN

Békében és nyugodtan élhetett volna az Amerikai Egyesült Államok: dúsgazdag földjét s megszédítő gazdagodását senki sem zavarta, csak Roosevelt szenvedélyes és igazságtalan beavatkozása Európa belügyeibe... Az amerikai sajtó s a vezető emberek vakon bíztak a gyors győzelemben, de amióta megindították vészes útján a háborút, csapást szenvednek csapás után, nemcsak a japánoktól, hanem **a német tengeralattjárók** kemény ütéseitől is. Az amerikai kikötők közvetlen közelében sülyednek el a hajók s megszünt az Atlanti-óceán amerikai partvidékének biztonsága. **Aránylag rövid idő alatt, Amerika 600.000 tonna kereskedelmi hajóteret vesztett el. Az elsülyesztett amerikai hajótérnek áruterhét, a szárazföldön csak 86.400 vasúti kocsiban lehetne elszállítani, 60—60 kocsiból álló 1140 tehervonaton! A vonatok hossza 870 kilométer lenne, Berlin és Páris távolságában...** Ilyen hatalmas szállítási lehetőséget áldozott fel Amerika s a jövőben sem számíthat veszteségeinek csökkenésére, mert a német tengeralattjárók tevékenysége még állandóan fokozódik s **dicsőséges harcuk új hatalmi viszonyt teremt az óceánokon. A tengeralattjáró a döntés fegyvere!...**

AZ ÉLELMISZER BERAKTÁROZÁSA ↑
a nagy útra induló tengeralattjáróba. Nem is olyan egyszerű dolog a torony szűk környílásán át leadogatni a hatalmas zsákokat

ÚTBAN AMERIKA FELÉ ↑
A gépteremben huzalok, kábelek, dinamók s jelzőkészülékek sokaságát és pontos együttműködését figyeli a műszaki személyzet. Csak a tudás és a fegyelem védi az életet a tenger mélyén...

INDULÁSRA KÉSZEN ÁLL A BÚVÁRNASZÁD →
A könnyű légelhárító ágyút üzemképes állapotba helyezik...

JAVÍTANIVALÓ MINDIG AKAD A VIHAROS TENGEREN →
Jelentik alulról, hogy megszakadt a rádió összeköttetés a támaszponttal. Leszakadt az antenna, de gyorsan rendbehozzák, a tenger 3000 méteres mélysége fölött!

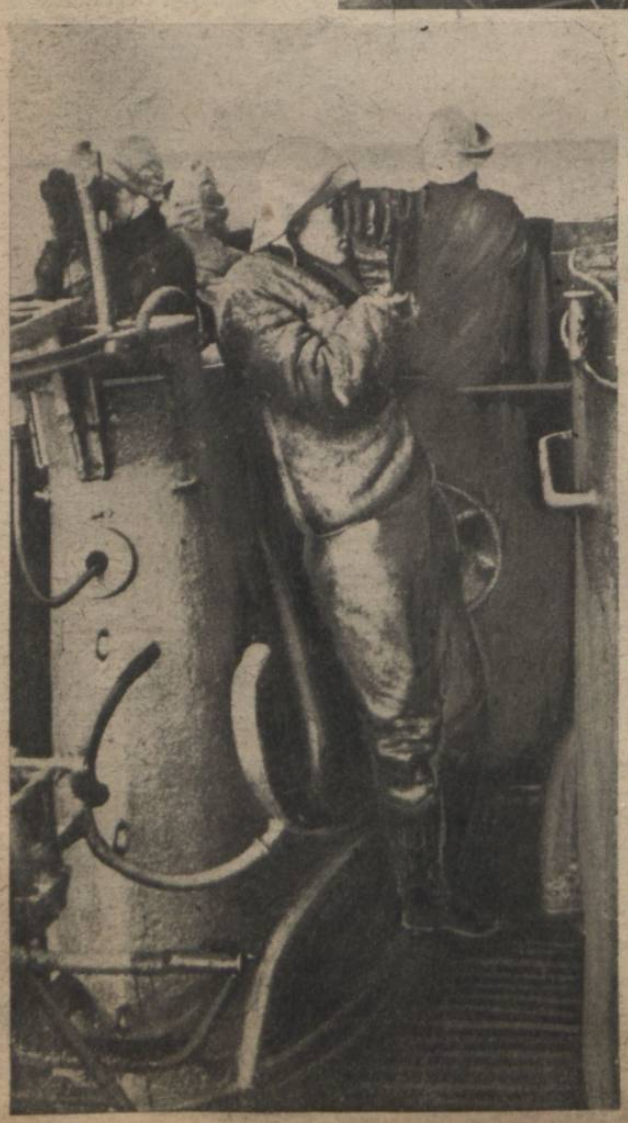

AZ ÖRTORONYBAN ←
a legfontosabb feladat a látóhatár állandó és lelkiismeretes vizsgálata. Bármelyik pillanatban feltűnhetik valamerre egy ellenséges hajó s az éberség és gyors felkészülés a sikeres támadás biztosítéka

-ELÖRE !

← HÁROM TENGERALATTJÁRÓ BARÁTSÁGOS TALÁLKOZÁSA a nyíli tengeren. Óvatosan kikémlelték először egymást a veszedelmes vizeken...

← GYORSAN FELFÚJJÁK A GUMICSÓNAKOKAT a kölcsönös látogatáshoz. Jó messze vannak az európai partoktól, napfényes, napfürdőzésre alkalmas tájon...

KÉT KAPITÁNY IGYEKSZIK A HARMADIKHOZ

Az egyik tengeralattjáró fedélzetén gyorsan kicserélik tapasztalataikat, megrázzák egymás kezét s elszélednek újra a közös harc vízfelületén... ←

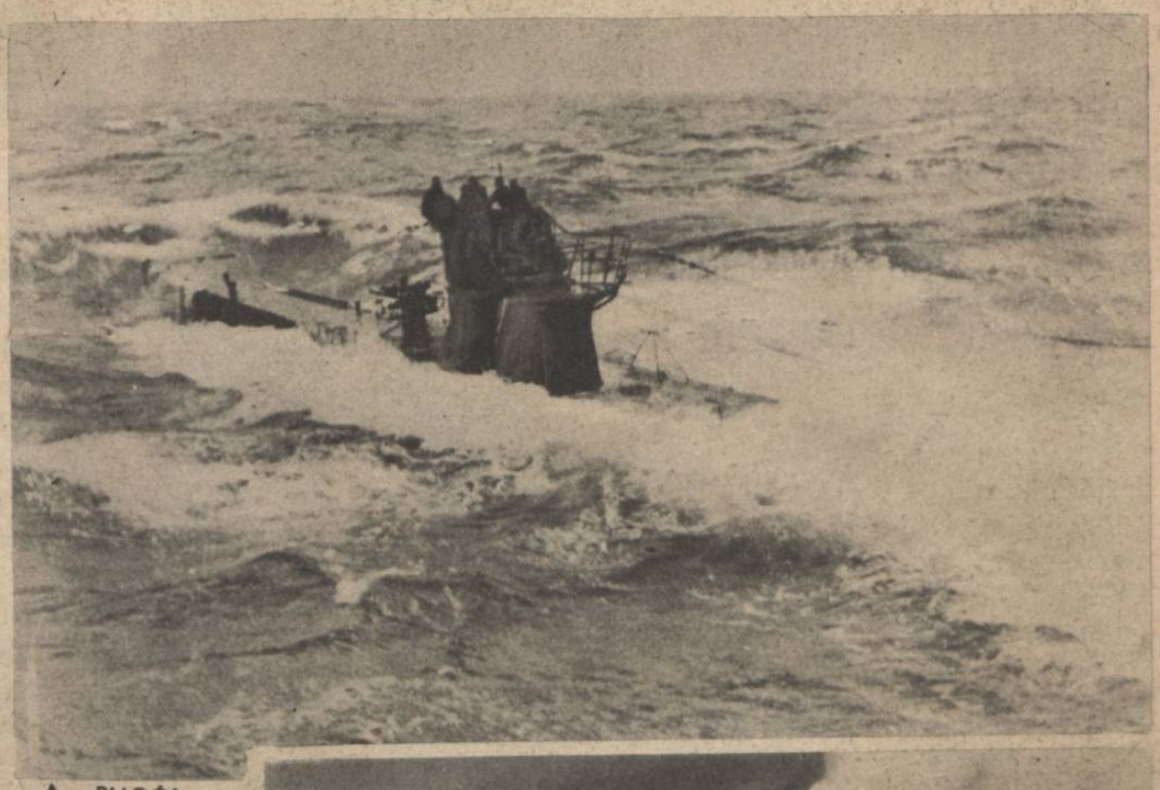

↑ RIADÓ! ELLENSÉG A KÖZELBEN!

→ A TORPEDÓ TALÁLT!

Felcsap a magasba a víz, a füst és az égő benzin...

A KETTÉTÖRT AMERIKAI GŐZÖS UTOLSÓ PERCEI

Olajpocsolyák lángolnak a hajóroncs körül a tengeren... ↘

↓ .. ÉS ÉJJEL SEM SZÜNETEL A HARC!

A karavánból kilőtt amerikai hajó égése megvilágítja az óceánt. A hadihajók keresik lázasan az ellenséget, de a tengeralattjáró már a vizek mélyén halad tovább elvégzett feladata után...

→ HAJNALBAN FELEMELKEDIK A HULLÁMOK MÉLYÉBŐL,

biztonságos területen a tengeralattjáró. Az orra már a felszínen van, de a parancsnok és az őrség még nem áll a hídon. Pillanatok múlva megélénkül a fedélzet s kezdődik az új nap, az új harc, az elszánt küzdelem a győzelemért...

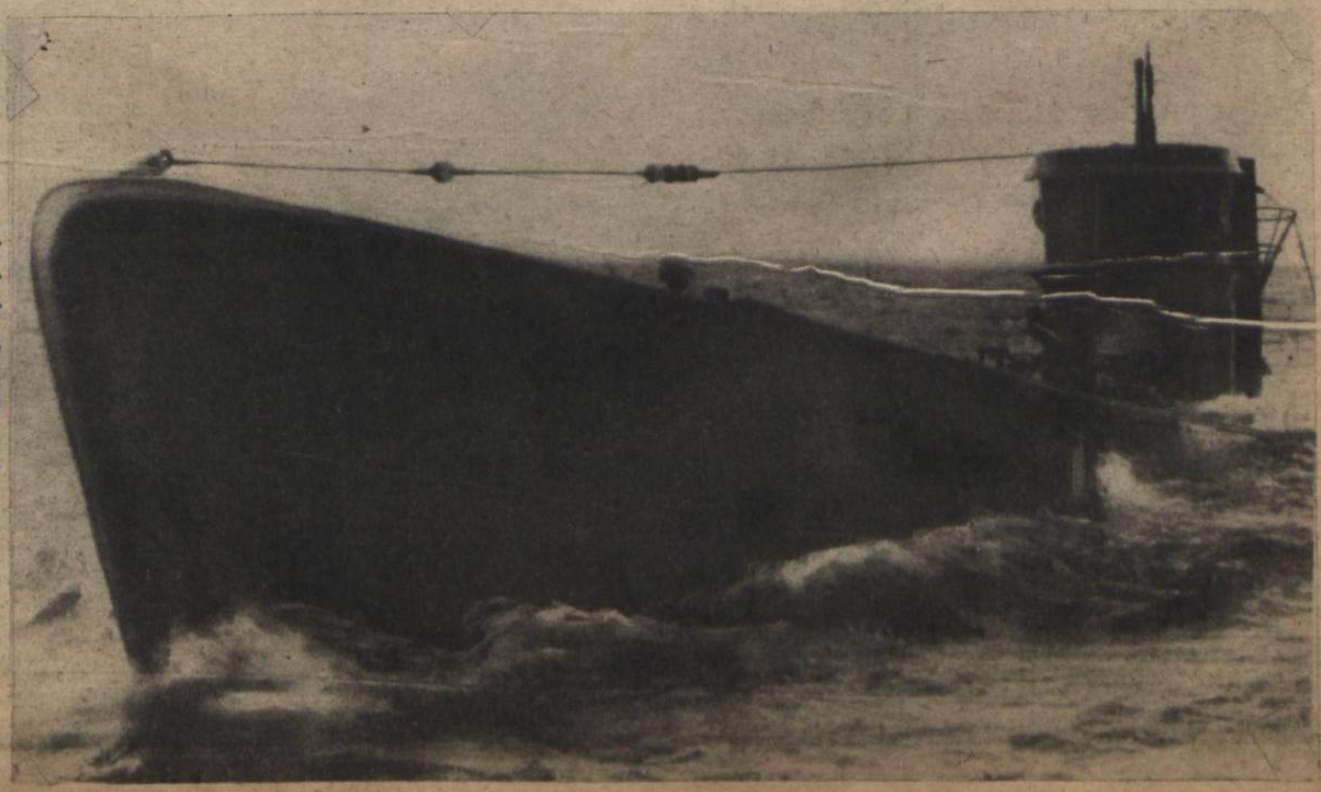

A Tenno születésnapján

Április 29-én ünnepelte a japán nép és a hadsereg a császár 41. születésnapját s ebben az esztendőben világtörténelmi események és diadalok nagyságát fejezte ki az ünnepség. **A japán nép évszázados szorgalmának, hűségének és céltudatos nemzeti erőfejlesztésének gyümölcseit aratja le Keletázsia óriás térségében s magára vállalja elhivatottan az új rend megteremtésének felelősségét.** A császár hős katonái birodalmat hódítottak s a **Csendes-óceán** leggazdagabb szigeteinek és katonai támaszpontjainak elfoglalása után, most a szárazföldön törik meg az angolszász-kínai ellenállást, **Burma** hegyei között. **Felmérhetetlenül fontos a burmai hadművelet s a harcok gyors befejezése új fordulatot adhat a világháborúnak! Lashio elfoglalása a keletázsiai hadjárat legragyogóbb fegyverténye volt, amelynek részletei még bámulatba ejtik a világot...** Bekerített és megfutamított angol és kínai seregtestek özönlenek úttalan-utakra, a védelem értelmét vesztette, a haditervek megsemmisültek s Japán győzelme félelmetesen bontakozik ki a szűkszavú jelentésekből. **A Tenno születésnapi ajándékát a hadsereg Burmában verekedte ki az ellenség kezéből...**

JAPÁN LOBOGÓ EGY SINTO TEMPLOM BEJÁRATÁNÁL

← MINDANAO KIKÖTŐJE, ahol a japánok szétverték az amerikai csapatokat

→ A JAPÁN BEKERÍTŐ ELŐNYOMULÁS BURMÁBAN

↓ MANDALAY ELESETT

A keletázsiai háború legfontosabb eseménye: a japán csapatok elérték és hatalmukba kerítették Mandalay városát. Ezzel a burmai út végképp lezárult, Csungking részére a hadianyagszállítás teljesen lehetetlenné vált és a japán csapatok előtt megnyílt az út India felé

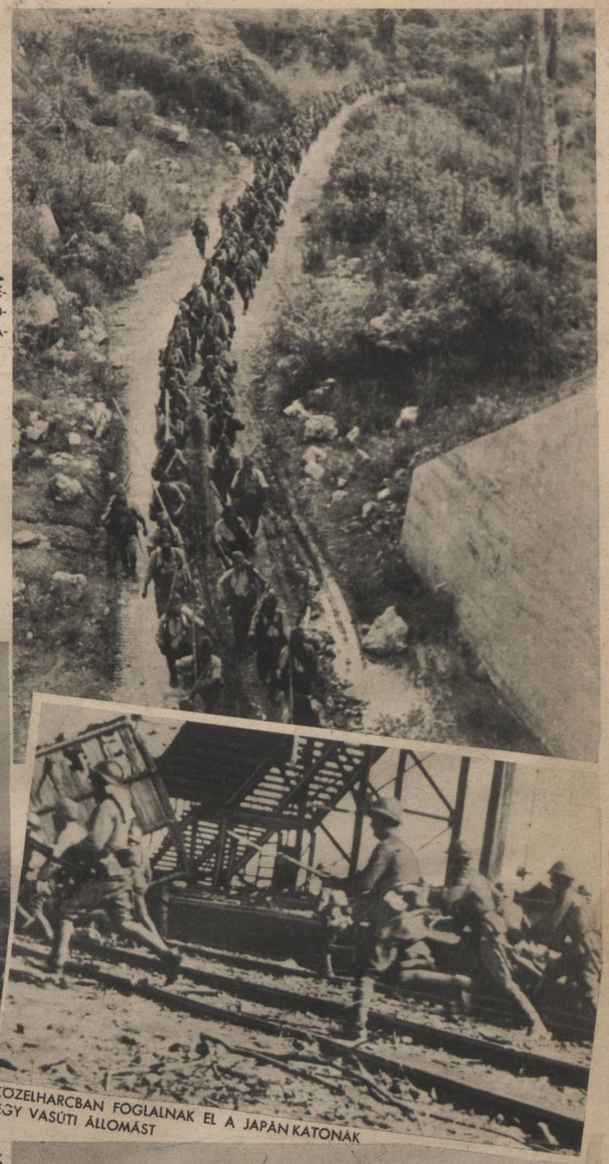

KÖZELHARCBAN FOGLALNAK EL A JAPÁN KATONÁK EGY VASÚTI ÁLLOMÁST

A TÁVOLI HARCTEREKEN A JAPÁN CSAPATOK A TOKIOI CSÁSZÁRI PALOTA FELÉ FORDULVA, KÖSZÖNTIK NAPFELKELTEKOR LEGFŐBB HADURUKAT

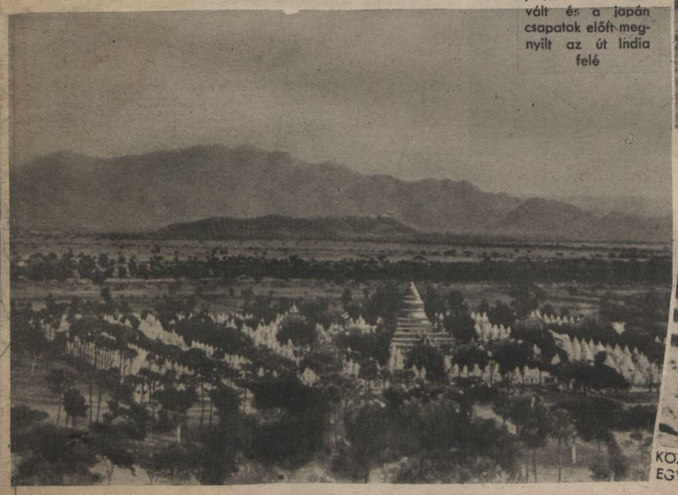

A JAPÁN CSÁSZÁRI GÁRDA A TOKIOI DÍSZSZEMLÉN

A BURMAI ÚT, AZ ELFOGLALT LASHIO FOLOTT.

Nincs már semmi haszna a nagyhírű útnak, a demokráciák reménye véresen összeomlott körülötte s csak a japánok használhatják, benyomulni rajta Csungking felé...

A BURMAI ÜLTETVÉNYEK dús növényzetében, csak gyorsan összetákolt létrákról figyelhetik a japán katonák az ellenséges csapatmozdulatokat

← AZ AMERIKAI KATONÁK MUNKÁBAN

Mindanao szigetén hatalmas fedezékeket építettek az amerikaiak, de a kiváló állásokat használat előtt elfoglalták a japánok...

↓ MANDALAY,

a legszebb burmai város Északról és délről egy szerre fenyegette a japán ostrom s bennszülött lakossága örömmel várta a felszabadítást...

ROHAM A FELGYÚJTOTT HÍDON ÁT

Világ

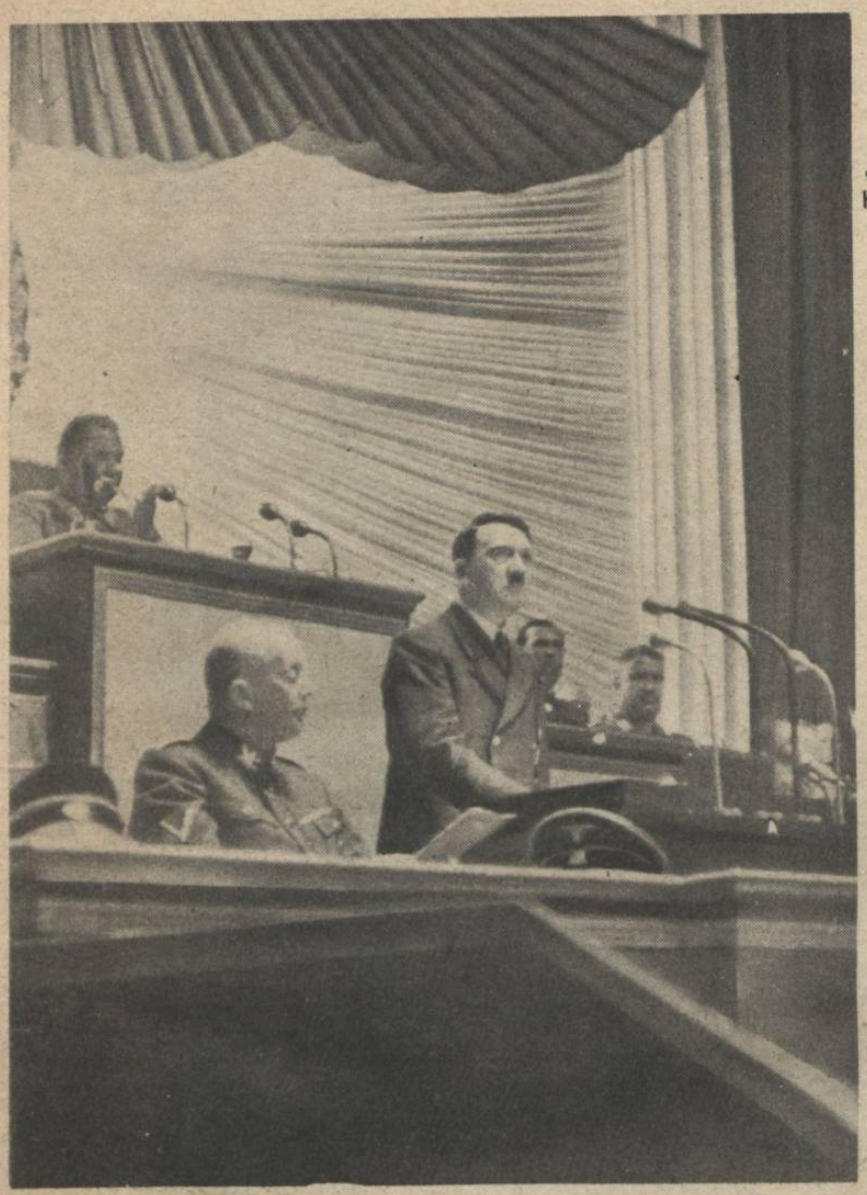

← HITLER BESZÉL

A felszabadított Ukrajna földmíveseinek küldöttsége mondott köszönetet Rosenberg birodalmi miniszternek a tulajdonjog visszaállítása alkalmából. →

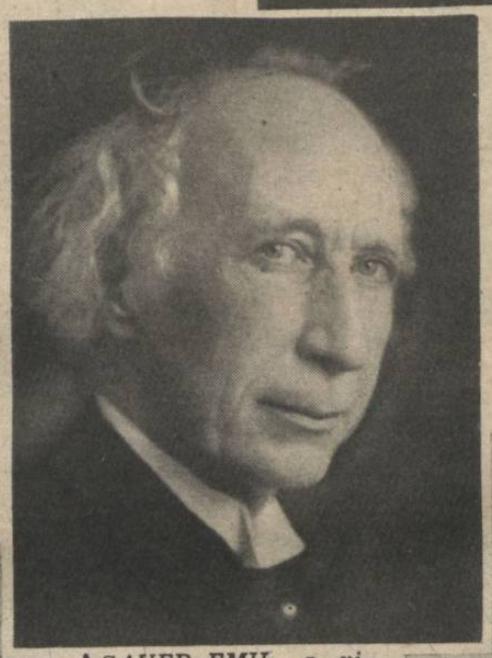

↑ *SAUER EMIL, a világhírű zongoraművész Bécsben meghalt.*

← *AMERIKAI LEÁNYOK LÉGVÉDELMI SZOLGÁLATA. Ezer amerikai leány riasztó-ügyeletesi szolgálatra vállalkozott. Amint a képen látható, az egyenruha tökéletes. De nem riasztja el az ellenséget . . .*

Az amerikai diplomaták hazautazása a tengelyhatalmak országaiból. A „Drottningholm" szállítja el Göteborgból az amerikaiakat. →

A DEMOKRÁCIÁK VACSORÁZNAK . . .

New Yorkban készült ez a sokatmondó kép az amerikai rádiótársaság estebédjén, a világháborús uszítókról. Az ülő uszítók: (balról-jobbra) Hushih, az amerikai kínai követ és Halifax, Anglia követe. Az álló uszítók: (balról-jobbra) Litvinov-Finkelstein szovjetkövet, Sarnoff Dávid, az amerikai rádiószövetség zsidó elnöke és Loudon emigrált holland miniszter. Sír az elbizakodottság a társaságról . . . ↓

LEGUJABB TIPUSÚ KERÉKPÁR. A hajtólánc nélküli megoldás nemcsak anyagmegtakarítás szempontjából hasznos, — a nadrágszárak is épen maradnak.

NEMZETI ÜNNEP PORTUGÁLIÁBAN. A portugál tengerészetügyi miniszter kitünteti Joao de Azavedo Coutinho admirálist.

Vízió

FÜRDŐÉLET OERESUNDBAN
Kopenhága kedvenc fürdőhelyén már napoznak a homokban az emberek, pedig a tenger vizét még hatalmas jégtáblák borítják.

A ROSTOCKI NICOLAIKIRCHE,
az egyik legrégibb német templom, amelyet az angol bombázók összeromboltak

BATH, A LEGÉRDEKESEBB ANGOL VÁROS
A német légierő a megtorló támadások során Bath városát rendkívül súlyosan megrongálta. Bath, képünkön bemutatott ősi, római fürdője világhíres látványosság

NORWICH VÁROSA ANGLIA KELETI RÉSZÉN
Az angolok indokolatlan városbombázásainak megtorlására, a német légierő robbanó és gyújtó bombákkal árasztotta el Norwich belső negyedeit ...

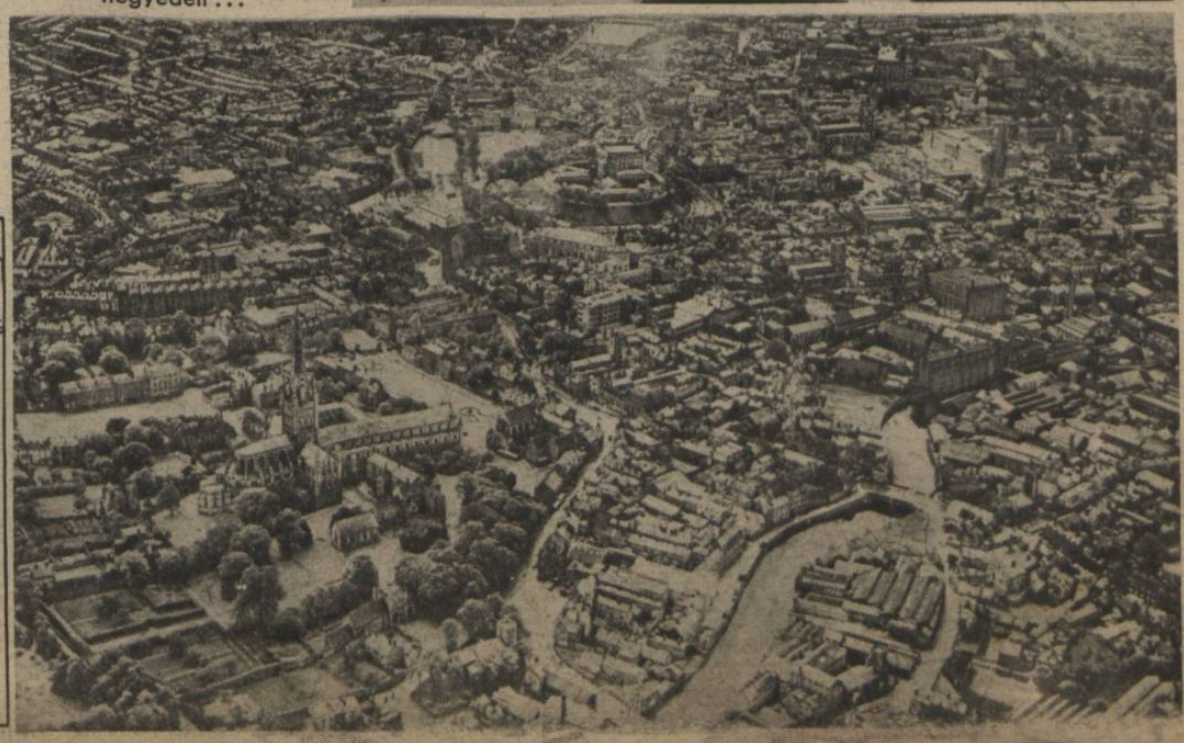

A NÉMET VÁLASZ
Igy torolta meg a Birodalom légiereje a német városok lakónegyedei és műemlékei ellen intézett angol orvtámadást

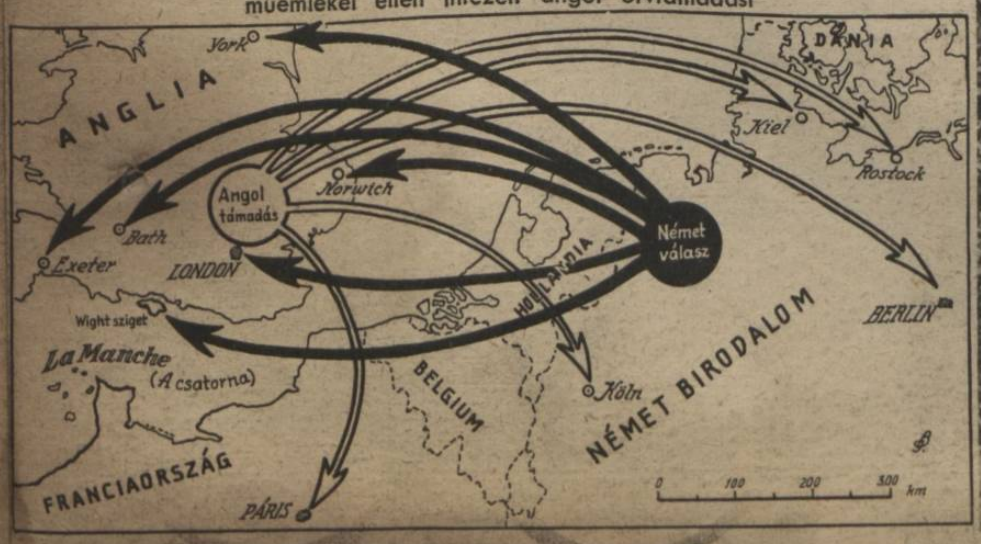

AZ AOSTAI HERCEG
kitüntette a Földközi tengeren harcoló német tenaeralattjárók hőseit

RAEDER ADMIRÁLIS
a német haditengerészet főparancsnoka, ezen a héten lelt 66 éves

IHLEFELD KAPITÁNY
a tölgyfalombos repülőtiszt 95. légi győzelmét aratta.

AZ ÚJ FOCKE-WULF VADÁSZGÉP, A VILÁG LEGGYORSABB REPÜLŐGÉPE!
Rendkívül kiegyensúlyozott, rövid gép, erős fegyverzettel, géppuskával s ágyúval felszerelve. Az FW 189-et Tank mérnök tervezte.

MEGSZOKJÁK AZ ÉSZAKAFRIKAI TEVÉK LASSACSKÁN A STUKÁKAT IS
A kis arabs faluk fölött, alacsonyan húznak el a zuhanóbombázók, de olyan sűrűn, hogy csökken a teveidegesség...

HADIJELENTÉSEK, CSATÁK

A hazugságháború teljes erővel megindult az angolszász világban s a tengelyhatalmak jó jelnek tekinthetik a dühöngő szócsatákat, mert a mult tapasztalatai szerint az ilyen propaganda-kirohanások mindig a katonai gyöngeséget és fáradtságot leplezték.

London és *Washington* ontja a híreket az olasz különbéke tervéről s a német-olasz válságról, de olyan ellentmondóak a magyarázatok, hogy az egyik érvelés a másikat dönti halomra. *Hitler és Mussolini salzburgi találkozása* s a fontos tanácskozásról kiadott hivatalos közlemény lehervasztotta ugyan a mesterségesen táplált reményeket, de nem szüntette meg a rágalomhadjáratot, amely a legképtelenebb híreket is jónak tartja a fokozódó idegesség pillanatnyi levezetésére. *Tudja már mindenki, hogy a jelenlegi állapot tartós nem lehet. Valami készül, valahol bekövetkezik a földetrázó változás, a harcvonalak valamelyik részén kitör a fergeteg. A hosszú várakozás és a bizonytalanság szakadásig feszíti az idegeket...*

Az angolszászok és a szovjet urai nyilvánvaló zavarban várják a robbanást. Nincs egységesen kialakult vélemény a tengelyhatalmak terveiről s még csak sűrűbb magva sincs a sokirányú sejtésnek a közeljövő hadműveleti alakulásáról. A külföldi sajtó leggondosabb tanulmányozása sem árul el főirányokat az ellenséges katonai szakírók felfogásában s ma már azt sem állítják bizonyosnak, hogy a nagy támadás a szovjetfronton kezdődik meg... *A szellemi zürzavar tökéletes.*

Angliában változatlan hevességgel követelik az európai szárazföldre kívánt *második frontot*, de közben a hadvezetőség óriási „inváziós" hadgyakorlatot rendez Londonban, az esetleges német partraszállás megakadályozásának beidegzésére... Sokat írnak és beszélnek a Földközi-tengeren és az afrikai harctéren várható eseményekről is és igen komoly szakemberek állítják, hogy az európai tengelyhatalmak Japán félelmetes új terveivel hangolják össze a nagy támadást.

A *bizonytalanság* kellemetlen érzése rohamosan terjed szét a hadviselő demokráciák közvéleményében s a nyomott lelki légkör enyhítésére felülről szorgalmasan hazudnak, új nemzetközi bonyodalmakat készítenek elő s szabadjára engednek néhány céltalan katonai vállalkozást, hogy legyen miről beszélni. *Mindenek mélyén pedig az igazi ok: — az ideggyöngeség...*

A világhelyzet

határozottan rosszabb s feszültebb az angolszász kapkodások következtében. Amióta kiderült, hogy a német tengeralattjáró-háború ellanyhulására számítani éppen úgy nem lehet, mint a sikeres szovjettámadásra, vagy az afrikai áttörésre, azóta Angliában és Amerikában leginkább arról tanácskoznak, hogy *hol lehetne új hadszínteret nyitni.* A háború *térbeli kiterjesztése* konok s állandóan visszatérő gondolata az angolszász politikusoknak. *A meglévő hadszíntér sohasem jó* s a hadiszerencse lidércfényét mindig békében maradt országokból látják felvillanni: — így zavarták bele a vérontásba az öt földrészt, anélkül, hogy az erőviszonyokat maguk felé billentették volna.

Roosevelt elmondotta a hét folyamán, hogy az amerikai hadihajók most már a Földközi-tengeren is küzdenek s ha szükséges lesz, az amerikai csapatok *megvédik Franciaország gyarmatait is*, úgy, mint Uj-Kaledoniát... „Okom van állítani, — mondotta Roosevelt, — „hogy a japán előretörés már megtorpant s *Ausztráliából* és *Uj-Zeeland* földjéről

A LEGÉRDEKESEBB FELVÉTEL MALTA OSTROMÁRÓL
Városrészek, kikötők, raktárak lángja — füstje borít el óriás területeket...

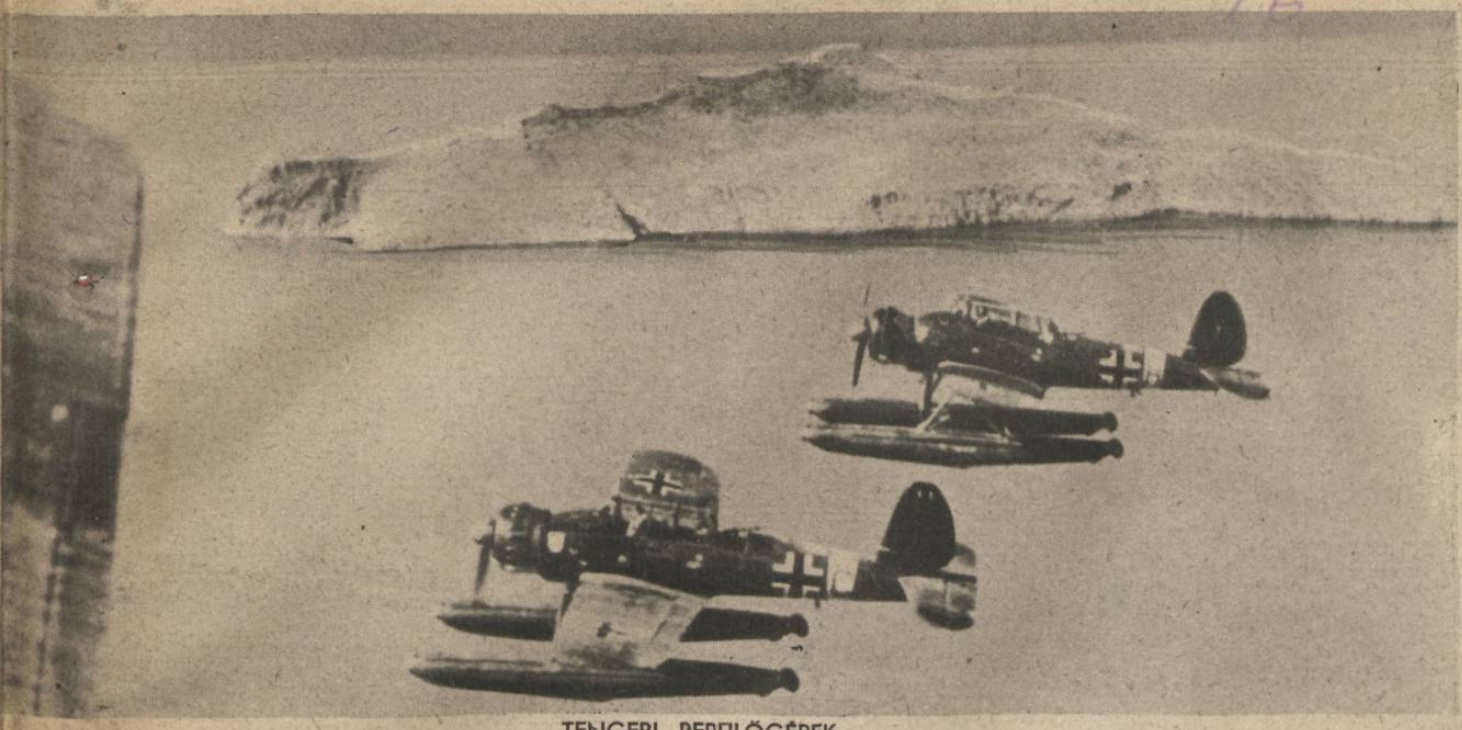

TENGERI REPÜLŐGÉPEK,
— az „Ar 196" típus remek példányai, — felderítő úton Kréta szigete körül

ÉS ÚJ FORDULATOK

Irta: Rajniss Ferenc

rövidesen megindíthatjuk a harcot az elfoglalt területek visszaszerzésére. Nemsokára elindulnak az amerikai légierődök, felszabadítani *Európát...*" Roosevelt a megtestesült önzetlenség. Csak a másét akarja megvédeni s a magáét veszni hagyja a japánok kezén. Ez az álszent beállítás fedezi a mohó és telhetetlen imperialista törekvéseket, amelyek már *Indiát* tenyegetik, a megigért amerikai segítséggel.

Az angolok és a szovjetorosz rablók *Törökország* viharos *„támogatására"* szövetkeztek. A vörös hadosztályokat állandóan szaporítják az iráni határszélen s Törökország déli határán, Irak földjén 200.000 főnyi, nagyobbára emigránsokból és bennszülött zsoldosokból összeállított angol hadsereg táborozik... *Spanyolországot* sem hanyagolja el Anglia. Több hajóját lefoglalta ezen a héten s megerősítette a kommunista agitációt. *Svájc* semlegességét is nagy tiszteletben tartják, azért volt *légiriadó Bernben, Lausanneban és Luzernben...*

A demokráciák segítségét, a tapasztalatok alapján, már senki sem igényli s hiábavaló a világszabadság jelszavának erkölcstelen emlegetése, mert ahol már régen s közelről ismerik az angolokat, ott felszabadítónak üdvözlik örömmel a japán hadsereget! Burma népe nem kíván többé angol uralmat s *az indiai kongresszus kimondotta, hogy a hindu nép nem hajlandó fegyverrel szembeszállni a japánokkal. Ez az eredménye a hosszú angol uralomnak...*

Amerikában és a brit birodalomban a *belső állapotok* sem jogosítják fel a vezetőréteget a világ irányításának követelésére. Az Egyesült Államokban Roosevelt megpróbálta a háború terhét áthárítani a mezőgazdaságra s a farmerek éles küzdelmet indítottak a tisztességes agrárárakért, *New Yorkban* pedig a munkássztrájkok miatt *La Guardia* zsidó polgármester kénytelen volt elrendelni a kivételes állapotot. *Angliában* a munkásság május elsejí kiáltványa nyiltan vádolja a kormányt a hadigazdagok kedvezésével és a termelés megszervezésének tanácstalan elhanyagolásával. *Kanadában* a lakosság teljes egyharmada a katonai erő kivitele ellen szavazott s *Délafrikában* csak nyers erőszakkal lehet már a parlamenti csekély többséget Anglia politikája mellé állítani.

Az angolszász uralmat már a primitív népek is gyűlölik s miért vállalná unt jármát a haladott Európa?...

A légi megtorlások

hete zajlott le s nem tudjuk egyelőre, hogy milyen mértékben terjed tovább a varosok bombázása a nyugati hadszintereken. Az angol légi erő vezette be újra, mint egy évvel ezelőtt, a polgári lakónegyedek, a templomok, kórházak s felbecsülhetetlen értékű műemlékek bombázását, *Lübeck, Rostock, Köln* és *Kiel* minősíthetetlen megtámadásával s a németek többszöri sikertelen figyelmeztetés után, *Exeter, York, Norwich* és *Bath* rendkívül súlyos megrongálásával válaszoltak. Különösen Bath városa szenvedte meg az angol kihívást, ahol a német zuhanóbombázók egész háztömböket pusztítottak el. Hatalmas *légi csaták* fejlődtek ki Anglia, a La Manche-csatorna, a megszállott területek és Németország fölött s ezekben az ütközetekben az angolok 10 nap alatt 146 repülőgépet vesztettek. A hét végén még erősödött a támadás és a veszteség, de a német védelem már leginkább a csatorna partvidékéről űzte vissza az angol légi alakulatokat.

Az angol alsóház ülésén egy interpellációra adott válaszában a légügyi miniszter kijelentette, hogy Lübeck és Rostock bombázására *Szovjetorosz-*

KENESSEY GYULA őrnagyot kormányzói dicsérő elismeréssel a hadiszalagon a kardokkal tüntették ki

vitéz SOMODY FERENC főhadnagyot a Magyar Érdemrend lovagkeresztjével a hadiszalagon a kardokkal tüntették ki

SOMOGYI SÁNDOR századost kormányzói dicsérő elismeréssel a hadiszalagon a kardokkal tüntették ki

FEKETE JÁNOS tsz. szakaszvezető a kétszeri bronz vitézségi érem mellé kiseZüstöt kapott

HELL JÓZSEF tsz. szakaszvezetőt és

VEKLER JÓZSEF tart. őrvezetőt kiseZüst vitézségi éremmel tüntették ki

MAGYAR BRONZ VITÉZSÉGI ÉRMET KAPTAK:

NÉVERY LÁSZLÓ hdp. őrmester

FRISZINGER LAJOS tart. szkv.

ISTÓKOVITS MIHÁLY tsz. szkv.

PAPP JÁNOS tart. szkv.

PAUER LÁSZLÓ tsz.. szkv.

BÚCS JÓZSEF honvéd

JUDI VINCE tart. honvéd

JÁGER JÓZSEF honvéd

A BEIRUTI KIKOTŐ,
ahol egy német tengeralattjáró megtorpedózott egy nagy angol gőzöst

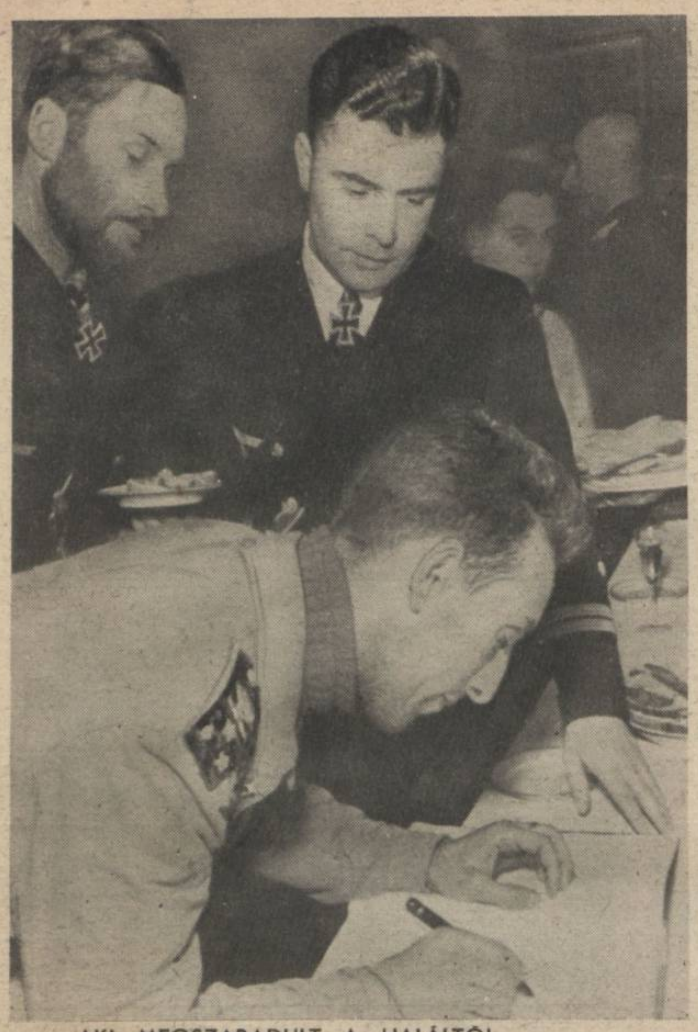

AKI MEGSZABADULT A HALÁLTÓL...

Egy olasz torpedóvető repülőgépet lelőttek az angolok a tenger fölött, de Tiesenhausen báró tengeralattjárója éppen arrajárt s kimentette az olasz bajtársakat a „patakból" —, ahogy a Földközi tengert nevezik... A torpedóvető olaszgép tisztje leírja nevét a fiatal, lovagkeresztes Tiesenhausen vendégkönyvébe...

ITT A BEKORMOZOTT ARCÚ ANGOL!

Igy akartak Churchill ravasz, de rossz tanácsa szerint, az éjjel partraszálló angol katonák Boulogne környékén frontot nyitni és sikerült is a dolog, pontosan 8 percig... A korom sem használt...

A repülőterek betonpályája is víz alá került a szovjetfront déli részén

A SZOVJETPÁNCÉLOS TÁMADÁSA UTÁN

A kiégett harckocsiból senki sem menekült meg...

NEM SIKERÜLT A HOROGKERESZT SZÉTTÖRÉSE!

Ezt a jelvényt viselte egy angol harcigép: esküre emelt kezet a széttört horogkereszt között, —

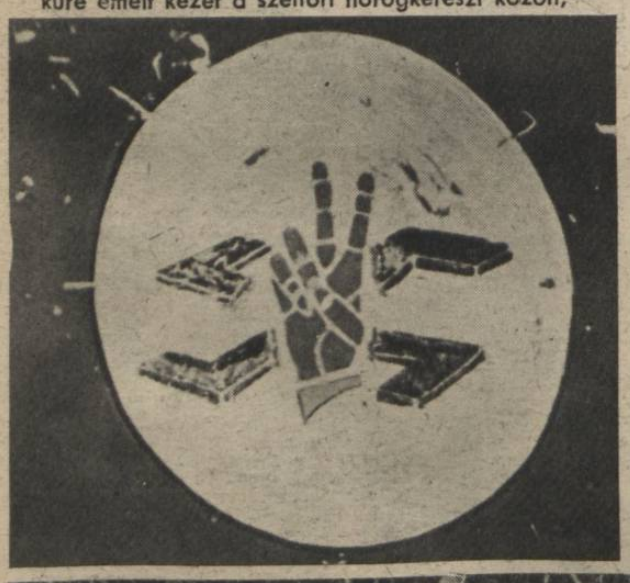

— és ez lett a fogadkozás vége... A gép gazdája halott, s a roncsokat majd beolvasztják Berlinben...

ország hathatós megsegítése érdekében volt szükség s a háborús bujtogatók helyeseltek s követelték a civil helyek további bombázását Németországban. Ahogy *Morrison* mondotta, ez a támadás semmiben sem különbözik *Varsó* és *Belgrád* bombázásától... Ez a korlátolt összehasonlítás jellemző az elvadult angliai hangulatra. Varsót többször felszólították a megadásra s Belgrád megerősített hely volt, egyébként pedig mindkét várost a légi támadás után *elfoglalták,* ami az egyetlen komoly célja a bombázásnak. De *Rostock* négyszeres megtámadása, asszonyok s gyermekek megölése, céltalan dühkitörés volt csupán, mert hol vannak az angolok Rostocktól s micsoda hadműveleti célt tudnak belehazudni a lakónegyedek szétverésébe? A megtorlás természetesen nem maradhatott el s tovább folytatódhatik végzetes következményekkel, ha az angolok nem hajlandók visszatérni a *katonai célpontok* kizárólagos támadásának módszeréhez.

A légi küzdelem hevesebb lett az összes arcvonalakon. Az Anglia körüli vizeken több hajót elsülyesztettek a harci gépek, a német és olasz zuhanóbombázók többször megrohanták *Alexandriát, a szuezi partvidéket, az egyiptomi vasútvonalakat s nagy pusztításokat végeztek a kikötőkben raktárakban és az angol sátortáborok között. Az egyiptomi kormány elrendelte Alexandria részleges kiürítését. Akinek nincs fontos elfoglaltsága a városban, más belsőbb területekre távozik — parancsszóra... Port Said* kikötőberendezése erősen megrongálódott s egy nagy kereskedelmi gőzös kigyulladt.

Malta és *Tobruk* bombázása szakadatlanul tovább tart. Az *afrikai hadszintéren* az élénk felderítő és elhárító harcokban szintén *a légi tevékenység* erősödését jelentik.

Április havában az angolszászok egyesített hajóvesztesége 585.000 tonna! Ebből 538.000 tonnát, 76 hajót, a német tengeralattjárók süllyesztettek el, nem számítva a Földközi-tengeren elpusztított 16 vitorlás szállítóhajót. A tengereken duló küzdelem ennek a háborúnak csodálatraméltó, igaz hőskölteménye s a végső eredmény meghatározója...

A szovjetfronton

nem történt nagyobbszabású esemény. A helyi német vállalkozások megjavítják az arcvonalat a közelgő hadműveletekhez. A légi harcokban naponkint 30—40 gépet veszít a szovjet s különösen az *északi frontszakaszon* emberben és anyagban egyaránt komoly a vörösök vesztesége. *Murmanszk vidékén* állandó a légi harc s a földön rohamcsapatok küzdenek egymás ellen. A *finn arcvonalon* két nap alatt 1300 szovjethalott maradt a rohamozott állások előtt. A finnek napok óta Kronstadtot lövik nehéz ágyúkkal. A németek megsemmisítették a 378. szovjet lövészhadosztályt kézigránáttal és szuronnyal vívott közelharcban. Délen az Azovi tengerpart és a kaukázusi partvidék heves

ALEXANDRIA KIKÖTŐJÉT OLASZ ÉS NÉMET LÉGIKÖTELÉKEK BOMBÁZTÁK

A nyíllal megjelölt helyen fekszik egy súlyosan sérült angol cirkáló

JÁRŐR A JEGES-TENGER PARTVIDÉKÉN
Csak ilyen hótalpakkal lehet a legészakibb frontszakaszon gyorsan mozogni

SÁRDAGASZTÁS A DONEC-VIDÉKEN...

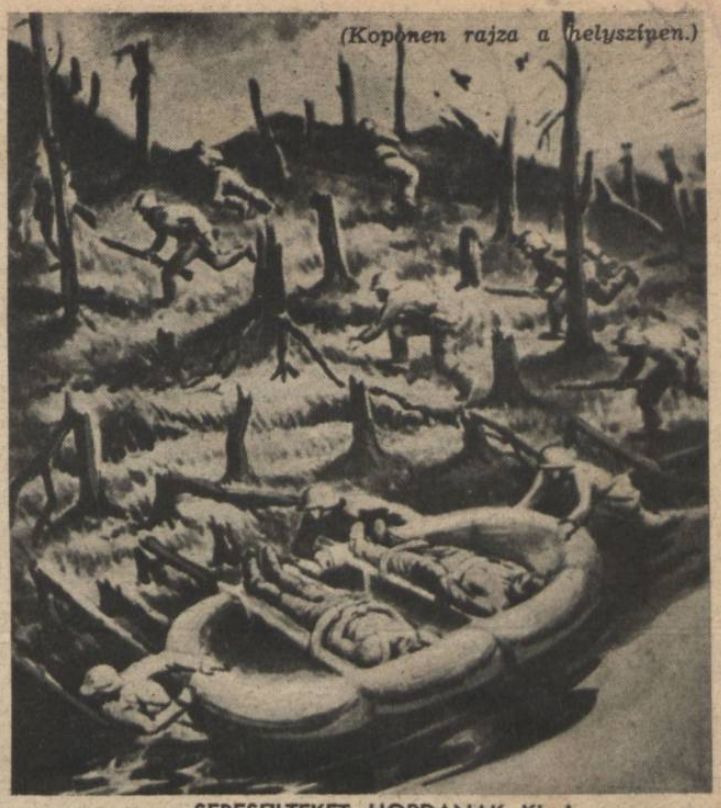

(Kopónen rajza a helyszínen.)

SEBESÜLTEKET HORDANAK KI A TŰZVONALBÓL

Az ágyútűz letarolta a fákat a folyó partján s gumicsónakon viszik át a német sebesülteket a túlsó partra

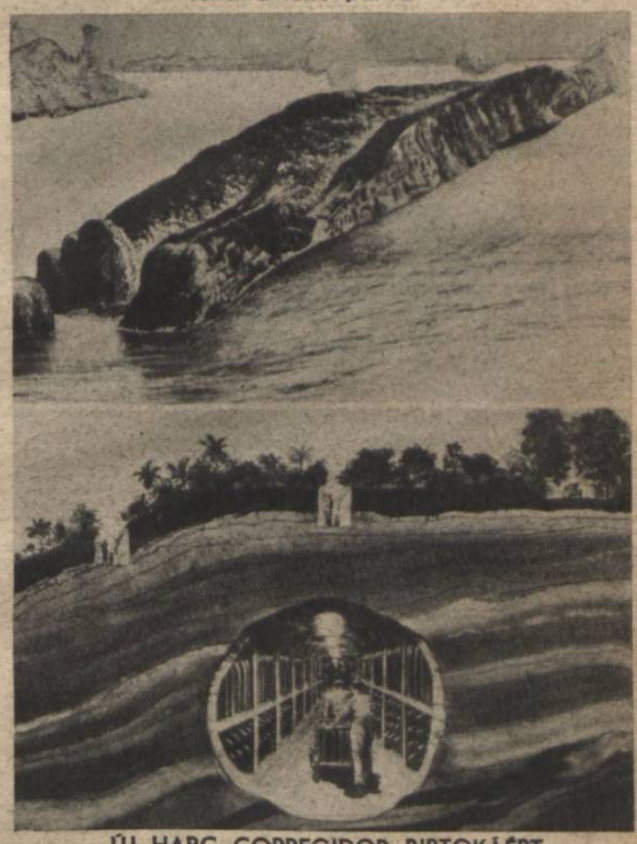

ÚJ HARC CORREGIDOR BIRTOKÁÉRT

Amerikai képeink közül a felső a sziklaszigetet ábrázolja, az alsó kép pedig keresztmetszetben mutatja be a kiválóan kiépített erődítményeket. A felszínen mély védelmi vonalak és futóárkok szelik át a sziklás talajt s a föld alatt húzódnak a hatalmas lőszerraktárak a sűrű tüzérségi állások között...

bombázása s a *Donec-vidéken* sok jól kiépített támaszpont elfoglalása nyugtalanítja a szovjetet.

A német távirati iroda jelentette, hogy a keleti arcvonal déli szakaszán, a kemény elhárító harcokban különösen kitüntette magát *az egyik magyar gépesített lövészkötelék felderítő osztaga.* A felderítő osztag azt a feladatot kapta, hogy nyomuljon be a bolsevista állásokba és fürkésszen ki az ellenséges elhárítófegyvereket. A magyar szakaszvezető minden földhajlást kihasználva, csapatával az esti szürkületben előredolgozta magát az ellenséges állásig, megkerülte a bolsevista őrségeket és anélkül, hogy az ellenség észrevette volna, az első vonalak mögé jutott. A rohamcsapat ezután értékes megfigyelésekkel tért vissza kiinduló állásába. Az értékes felderítés alapján a honvédek még az éjszaka folyamán támadásra lendülhettek. Az előretolt ellenséges támaszpontokat megkerülték. Az egyik csoport merész támadásban géppuskákkal és kézigranátokkal kivetette az ellenséget állásaiból, miközben a másik csoport kifüstölte a támaszpontok egyes házait, amelyekben a bolsevisták megvetették a lábukat és elkeseredetten védekeztek. A felderítő osztag eredményes munkájával és kiváló küzdőképességével lehetővé tette a számbeli fölényben lévő ellenség visszavetését és a helység szilárd birtokbavételét.

A burmai győzelem

fontossága már az ellenséges sajtó józanabb helyzetjelentéseiből is kibontakozik. A *Szalvin* folyó partvidékén szakította át a japán erő az ellenséges vonalat s nem engedte többé lélegzethez jutni a megvert egységeket. *Lashio elfoglalásával* rengeteg fölhalmozott hadianyagot zsákmányoltak a japánok. *Mandalay* városára három oszlopban támadtak a japán csapatok s a kínaiakat a várostól északra verték meg. A menekülő kínai hordák tüzet vetettek a szép városra s a világhírű aranypagoda is a lángok martaléka lett. A bevonuló japánok nem találtak élő embert Mandalayban s az elmenekült lakosság most tér vissza felperzselt lakóhelyére.

Burma angol kézen maradt része jelentéktelen és tarthatatlan. Egyszerű tisztogató műveletek véglegesen felszabadítják az országot s előkészítik Csangkaisek leverését is. A *kínai fronton* máris döntő fontosságú hadműveletek folynak; Shantung és Hopei tartományokban a japánok bekerítettek 50.000 kínai katonát s *támadásuk éppen úgy a villámháború képét mutatja, mint Burmában. Mindanao* szigetén gyorsan halad az amerikai egységek felszámolása. Az amerikai lapok izgatottan keresik az *eltünt japán hajóhadat s Ceylon* megtámadásától tartanak. Az angolok *Ausztráliát* jósolják soronkövetkezőnek...

Oda értünk el, hogy a keletázsiai hadszintéren éppenolyan tanácstalanok a demokráciák mint Európában és Afrikában. *A nagy titkot a jövendő tárja fel a tengelyhatalmak terveiről, — később ahhoz, hogy diadalukat az ellenség meghiusíthassa...*

A KELETÁZSIAI HÁBORÚ ÁLLÁSA MANDALAY ÉS LASHIO ELFOGLALÁSA UTÁN

RÉGI MAGYAR VILÁG

Száz évvel ezelőtt kezdődött az a *magyar nemzeti tragédia*, mely a zsidóság mérhetetlen veszélyét rázúdította közéletünkre. Akkoriban ezt a tragédiát a *zsidók egyenjogúsításának* nevezték s a liberális *«eredmények»* ellen ma folyik a felszabadító küzdelem az általános világhangulat nagy erejére támaszkodva. *A közbeeső száz esztendő a súlyosabbnál súlyosabb tapasztalatok nehéz korszaka volt...*

A zsidó egyenjogúsítás gondolata 1841-ben nagy lángot vetett, mert nagyon beleillett a magyarság érzelmes emberi hangulatába. Ez a láng nagyot lohadt pár év alatt, s inkább a propaganda korszakát élte. Még évek választottak el a kérdés törvényes rendezésétől, de *a zsidó ügynek 1845-ben már nagy sajtója volt.* Azelőtt, 41—45 között is felmerült ez a kérdéstömeg egy-egy megyegyűlési, vagy országgyűlési tudósításban, rövidebb-hosszabb hírekben, de ez még nem jelentette az élvi álláspontok nagy birkózását, főként azért, mert ezekben az írásokban zsidó még nem jutott szóhoz. *1845-ben azonban már írt, nyilatkozott és vitatkozott a zsidó és társadalmi helyzete, elgondolásainak közéleti súlyt adott.*

Nagyon tanulságos ez a sajtóhadjárat, különösen most, az idők végezete felé, mert éppen úgy világos képet ad arról, hogy hogyan gondolkodott a magyar ember *a maga jóhiszemű naivságában,* — ez a mi oldalunkra érvényes tanulság, — de megmagyarázza jobban a mai befejező időket, — s ez pedig a zsidók számára is tanulságos lehet, akiknek túlnyomó része voltaképpen még ma sem érti, hogy mi történik velük.

Száz évről visszanézve arra a mult sajtóhadjáratra, könnyen meg tudjuk állapítani, hogy hogyan kezdődött, mert a korabeli hírlapok olyan zárt és áttekinthető anyagot adnak a kezünkbe, amihez már hozzátenni, vagy belőle elvenni egyetlen sort sem lehet.

Kezdete a *Pesti Hírlap* 1844 szeptember 29-i számában egy kis közlemény volt, amelyre aztán a válaszok és viszonválaszok egész áradata zúdult. A lap *ugocsai levelezője*, miután már beszámolt a vármegye dolgairól, befejezésül kanyarított néhány sort a zsidókról. A levelező egy ugocsai névtelen magyar volt, ki a kor szokása szerint ***/*n*.-jelzéssel írta alá a cikket. Ez annyit jelent, hogy a rég elhúnyt levélíró feltétlenül keresztény volt, mert a választ adó zsidók már, kiváló sajtó és propaganda érzékkel, teljesen kiírt nevekkel szerepelnek. Íme a cikk:

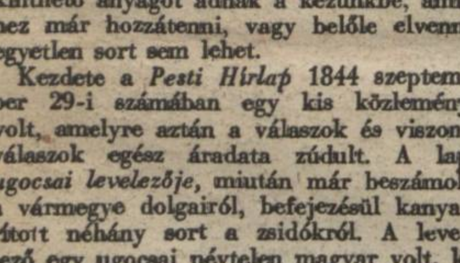

«...Nem mellőzhetjük el ez alkalommal, hogy egypár szót ne ejtsünk a vidékünkbeli zsidókról, — lehet, hogy az egyenjogúsítás barátai figyelmükre méltatandják, — ámbár mi is azoknak valljuk magunkat, csakhogy óvatos haladással. Az óvatosságot itt szükségesnek látjuk, mert Isten őrizz, hogy mi németes vagy oroszos zsidó nemzetet akarjunk megpolgárosítani hazánkban, melyet különben is elég nemzetiségi harc emészt, — hanem a társadalmi viszályokba ütköző salakoktól, józan ész által megtisztított héber vallást követő magyarokat szívünk melegével óhajtjuk minél előbb polgártársunknak üdvözölni; igen is! S e tekintetből tudnánk örvendeni, olvasva a lapokban, hogy az ügy barátai Pesten, Kanizsán s még néhány helyen *intézetekről gondoskodtak, melyekben a hitsorsos növendékek magyar nemzeties szellemben képesíttessenek,* — ezt azonban midőn illően méltányoljuk, *a kívánt cél elérésére igen kevésnek vagyunk kénytelenek kimondani.* Mert nemcsak egy-két vidék zsidóságát akarjuk egyenjogúsítani, de az egész hazában levőt egyszerre! Már pedig ti műveltebb s nemesebb érzésű héber vallásúak, tekintsetek e vidékre és szánakozzatok a vastag homályon, a hanyagságon, melyben hitsorsosaitok sinylődnek s gondoskodjatok valami intézetről, miáltal e vak nép képesíttessék, mert ha őket magukra hagyjátok, — *egy század mulva is csak azok lesznek, mik most...*

Példákat tudunk, hogy a legvagyonosabbak egyike merő hitvány fantomnak mondá az egyenjogusítást. „Mi szükség rá" — úgymond, — „csak élhessen jól s folytathassa kereskedését becsületesen az ember, *mit ér az úr a nemességével, jogaival, ha szegény.* A magát jólbíró zsidónak sincs semmi baja, de a szegény zsidókkal sem úgy bánnak, mint ezelőtt." Ez a dúsabbak egyikének vallomása az egyenjogusítás tárgyában, *kilenc-tizedrésze pedig azt sem tudja, létezik-e ily eszme a világon,* pedig midőn jogokkal élésben részesíteni akarunk valakit, szükség, hogy eleve megismertessük azokkal, szükség, hogy képesítsük azokra, s elhárítsuk szemeik elől a durvaság és előítélet vastag ködét. Azért a különböző héber férfiak, kiknek a szerencse vagyont és kiképzett értelmet nyujtott, gondoljanak a távolabb eső vidékeken parlagon maradt feleik művelésére s nemzeties képzésére, mert nem szomorú dolog-e, hogy megyénkben, melynek népességét igen nagy részt magyar ajkú lakosság teszi, *nagyszámú zsidó, — mindamellett, hogy egész életén át jobbadán magyar vidékeken űzérkedik — általában nem tud magyarul, hanem inkább az orosz és oláh nyelveket teszi sajátjává...*

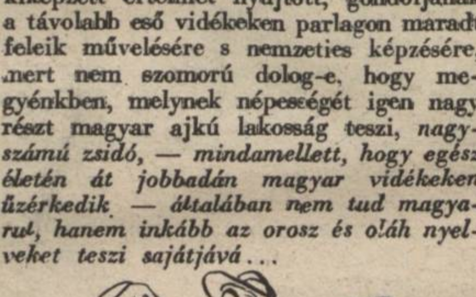

Egész megyénkben egyetlenegy köziskola sincs a zsidó népre. Holott a zsidóságot tehetetlennek éppen nem mondhatnánk, mert Galiciából beszivárgó műveletlen, nemzeti nyelvünket, szokásainkat, élettudományunkat általában nem ismerő, *s hol pálinkát égető, hol gyerekeket tanító legényekkel nyaggatják magánházaknál gyermekeiket, kik háromévi keserves fejtörés után alig tudnak egyebet, mint korcszidó módon írni, s a Talmud és még egyéb vallásos könyveket olvasgatni s énekelni s keveset számolni. Hogyan lehessen hát ilyképpen képzett nemzedékekből egy polgári jogra méltó nemzedéket várni?* Hátha még megemlítjük, hogy *a megyebeli rabbi,* kinek főtekintélynek kellene lenni minden vallási és tudományi dolgok körében, kinek példája vonzó lehetne, egymagában véve ugyan jámbor s tudtunkkal becsületes ember, *de ki egy szót sem tud magyarul* s a Talmudból, Tórahból és egyéb szorosan vallási könyvekből merített ismereteken kívül talán semmi egyébbel nem bír, — pedig a héber faj jövendője, de jelenje is igényli és követeli, hogy a rabbi urak necsak a szent könyvek között virrasszák át az éjeiket, de képezzék magukat oda vagy legalább odafelé, hol a pesti s kanizsai tisztes rabbik állanak, kik hisszük, százszor többet fognak az egyenjogusítás ügyének használni, mint ezer talmudista.

A vidéki rabbik valódi vezetői legyenek az értelmi fejlődésnek, mert ha ezt elmulasztják, e vidék zsidósága, *melyet az untalan beszivárgó galiciai zsidóság aljasít, egy félszázad mulva is azon fokon fog állni, melyben jelenleg tesped, s jó Isten látja lelkünket, de őket polgártársunkkul nincs miért óhajtani. Elég ennyit. Árnyékoldalaikról ezúttal hallgatni akarok, de ha a tudós kanizsai rabbi felvilágosító adatokat óhajtana, úgy e téren még találkozhatunk.»* ***/n.

Ahogy olvastuk; ezt az írást a legemberiesebb gondolkodásmód és a legnagyobb jóindulat bocsátotta útjára! Ezt mi, száz évvel későbbi magyarok, napnál világosabban látjuk. *S mi lett a felelet rá?* A kanizsai rabbi nem óhajtott felvilágosító adatokhoz jutni, e helyett a cikkre egy nagyváradi zsidógyerek felelt. Egy kicsit elkésve, 1844 december 1-én. Ez a magyar sajtó történetében is nevezetes dátum, mert *ekkor szólalt meg a magyar közéletben először az a tollforgató zsidógyerek,* aki megszázszorozódva az 1914 előtti években, ítélkezett elevenek és holtak fölött a pesti sajtóban, rombolta a magyar közéletet és élte fénykorát. Ennek már a felelete alatt ott van a neve, *Friedman Gyulának hívták.* Nekiszilajodott és arcátlan hangú írása meghökkentette a Pesti Hírlap szerkesztőségét is, de leközölték, jegyzetet írván hozzá:

«Ki fogja a szerzőnek, kivált fiatal szerzőnek rossz néven venni, ha tűzzel kel ki azok ellen, — legyenek emberek vagy dolgok — kik és melyek az egyenjogusítás üdvös igéjének testté vállását hátráltatják. De tartunk tőle, tüzében olyanokat is néz ellenfeleinek, kik az ügy buzgó pártolói» — írja a Pesti Hírlap.

Íme, Friedman Gyula védőirata 1844 decemberéből:

«Ugocsai levelező hibás logikája a zsidók irányában.»

«Az ugocsai levelező a zsidóknak általa is igazságosnak tartott ügyében — részint még az őket undorító néhány jellemfoltok miatt, melyektől egyébiránt egyetlenegy emberi osztály sem ment, — részint mivel a zsidó vallás a józan ész rostáján még nem tisztult meg (bár ezzel dicsekszik minden létező és létezendő vallás, s csak a zsidó vallás elsősége tagadtatik meg más vélemények által) — nagyon is ajánlja az óvatosságot. Noha éppen nem szófösvény *s liberális létére megfoghatatlanul ügyes mentegetőző,* okoskodásának összefüggését egyáltalában elmulasztá kimutatni.

Mert ha igaz az, hogy a legelvetemedettebb gonosztevőt sem szabad — ha elkövetett vétkeiért már lakolt, — a józan ész szerint semmi politikai jogból kizárni; ha igaz az, hogy a bűnt megelőző büntetés a legnagyobb visszaélés és legborzasztóbb politika a törvényhozónál, úgy kétséget sem szenvedhet, hogy előre minden most élő, beköltözendő s születendő zsidót csak azért megbüntetni, *mert feltételezik róla, hogy bizonyos bűnökre hajlandó,* ez az igazságtalanságok legnagyobbika, hacsak az nem mulja még felül, mely az okok utáni kapkodás közben a logikából és politikából mindenre kész, egyforma szeszéllyel mindent erősítő vagy tagadó, libériás inasokat szeretne csinálni.

A józan politika kívánja, hogy az emberek közt eredet, vallás, gondolkodásmód, nyelv tekintetéből fennálló minden korlát romboltassék le.

Azt vetik szemünkre, hogy vallásunk nem tiszta, azaz nem olyan, mely magas tetszésüket elnyerhetné s vajjon hányszor napjainkban pengetik ajkukon azon régen elismert elvet, hogy vallás miatt senkit üldözni nem szabad? Mely joggal, hacsak az erősebb jogával nem, követelik, hogy vallásunkról tegyünk nyilatkozatot? Hisz vallás csak benső érzelmekből áll s határai a szívben végződnek, *hogy meritek azt az ítélő széketek elébe idézni?* Melyik törvény szerint fogtok ítéletet reá mondani? Mutassátok meg előbb a sinórmértéket, mellyel azt mérni fogjátok? *Valóban eddigi büntetőtörvényeitek a tökéletesség tetőpontjához még távolról sem közelítnek,* de ha már belátástok addig ért, hogy vizsgálat s fenyítés alá csak az elkövetett tettet lehet vonni, hogyan akarjátok gondolkozásunkat vagy éppen akaratunkat megítélni? S nem tudjátok-e már a normális iskolából, hogy vallás dolgában csak alkotójának tartozik számolni kiki, hogy *igazság szerint emberek közt vallásbeli viszony nem is lehet...*

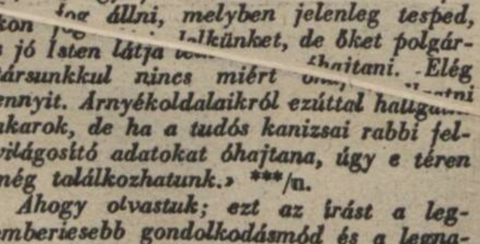

a vallást illetőleg az egész zsidóság nevében nyilatkozattételre soha sem lesz jogosítva semmiféle zsinat vagy képviselő kar; ez elárulása volna a szent szabadságnak, melyet inkább nélkülözni, mint megkoldulni illik az utánna igazán sóvárgó szilárd férfinak.

De vajjon létezik-e oly bárgyú zsidó, ki át nem látná, hogy a vallomásra felszólítás, jöjjön az bármely tekintélyektől, nem egyéb mint *szemfényvesztés;* mert áki igazán akar tiszta és alapos meggyőződést magának szerezni. miért sajnálja azon könnyű fáradságot, hogy bármely iskolakönyvből ismereteket merítsen?

A socinianusoktól kívántatott-e vallástétel? Akikről minden lexikonban ellenkezőt lehet olvasni, kiknek vallásáról egyetlenegy ismeretes könyv se tárgyal körülményesen és alaposan, kik Európában talán sehol se bírnak külön sajtóorgánummal, kikről a magyar kortesek tán tizedrésze sem hallott életében valamit. *Igen, de ők Erdélyben egyik uralkodó vallásfelekezetet tesznek (unitáriusok) s az Unió szavazataiktól is függ s így nagyon természetes, hogy más húrokat kelletik irányukban megpendíteni s minden lehető módon édesgetni, azért tehát hasznát lehetne venni ezen jó szavaknak „türelmesség és keresztény szeretet.*!! Mi Sveicban, Angliában, Oroszországban a katolikusokra, Horvát, Olasz, Spanyol, Portugáliában a reformátusokra nemigen alkalmazható.

De azután természetes, hogy a zsidók ellenzéke a tett nyilatkozatba sem fog megnyugodni s állítandja, hogy a veszedelmes évek mind el vannak hallgatva.

S a „risum teneatis amici" (Barátaim ne nevessetek) volt-e valaha alkalmazhatóbb, mint a *nemzetiségi vád* emlegetőire? (Hogy a zsidóság nem vallás, hanem faj). Hihető-e, hogy *olyan emberek, kik a közönséges belátás oly csekély adagjával bírnak, mellyel éppen csakhogy az őrültek házát kerülhetik ki, hogy inkább az orosz vagy oláh nyelvet fogják megtanulni, mintsem a magyart?* Engedelmével a frázisgazdag ugocsai levelezőnek, ez nem hihető, mert nincs megfogható ok arra, hogy az ugocsai zsidók valamely orosz vagy oláh propaganda ügynökei volnának, sem arra nincs elegendő ok, *hogy a magyarizmus ellen szegüljenek, ha csak a minden nyelvek legszebbikét, a zsidót terjeszteni nem akarnák, melyet az ugocsai zsidók közül alkalmasint tizen sem ismernek.*

Azt mondja még az ártatlan levelező, hogy legalsóbb fokán állnak a művelődésnek az ugocsai zsidók. Én ugyan az odavaló zsidókat nem ismerem, de azok szerint miket tudok — *azon vidék általános kultúrájáról, nem is kételkedem soha, hogy nem különbek a keresztényeknél.* De hogy alábbvalóak sem, azért kezeskedik a közönséges és régi tapasztalás, hogy *a zsidók mindenütt, kereskedő létükre a műveltség s felvilágosodás tekintetében a középosztályba tartoznak;* s így csak annyiban igazságos azon kívánat, hogy a műveltségben nagy fokot elért kanizsai s pesti zsidók fáradozzanak s áldozzanak az ugocsaiakért, *mennyiben ezen kötelesség, magasabb szempontból, a zalai s pesti egész népességet is terheli az ugocsaiak irányában.*

Nem is igaz az, hogy az ugocsai zsidókat előbb „képesíteni" kellene, — mi lehetetlen, — vagy velök „megismertetni" a valóságos boldog létet, mert akkor már el volna érve a cél, a *cél pedig nem lehet eszköz.* Nem igaz, hogy a zsidókat arra, mire az eszkimó és néger már képes, előbb képesíteni kell és csak azután a tőlük elvont polgárjogokat visszaadni, mert ez ellenkezik a józan ésszel és a nemes szív követelményeivel, mely mindenkinek a magáét, — bár hiányát nem is érzi — visszaadni parancsolja, *a polgárjog pedig mindenkinek veleszületett legszentebb joga.»*

Még száz év mulva is érzik az az elképedés, melyet az ilykép kioktatott ugocsai levelező érzett, amikor ezt az első *igazi zsidó szellemi terméket* elolvasta. De megfelelt rá. Hogy mit, *azt a következő számunkban olvashatjuk.*

MAGYAR FUTÁR. Politikai hetilap. A szerkesztésért felel: Dr. RAJNISS FERENC főszerkesztő. A kiadásért felel.: Grätzer Antal. Szerkesztőség: Budapest, V., Gr. Klebelsberg-utca 29. Telefon: 120-856. Kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-körút 5. Telefon: 144—400. — Előfizetési ár egy évre 10 P, félévre 5 P, negyedévre 2.50. Egyes szám ára 20 fillér. Csekkszámla: 21.363. Kéziratok, képek, rajzok megőrzését vagy visszaküldését a szerkesztőség és a kiadóhivatal nem vállalja. — Nyomatott a Stádium Rt. offset-körforgógépén, Budapest, V., Honvéd-utca 10. Felelős: Győry Aladár igazgató.

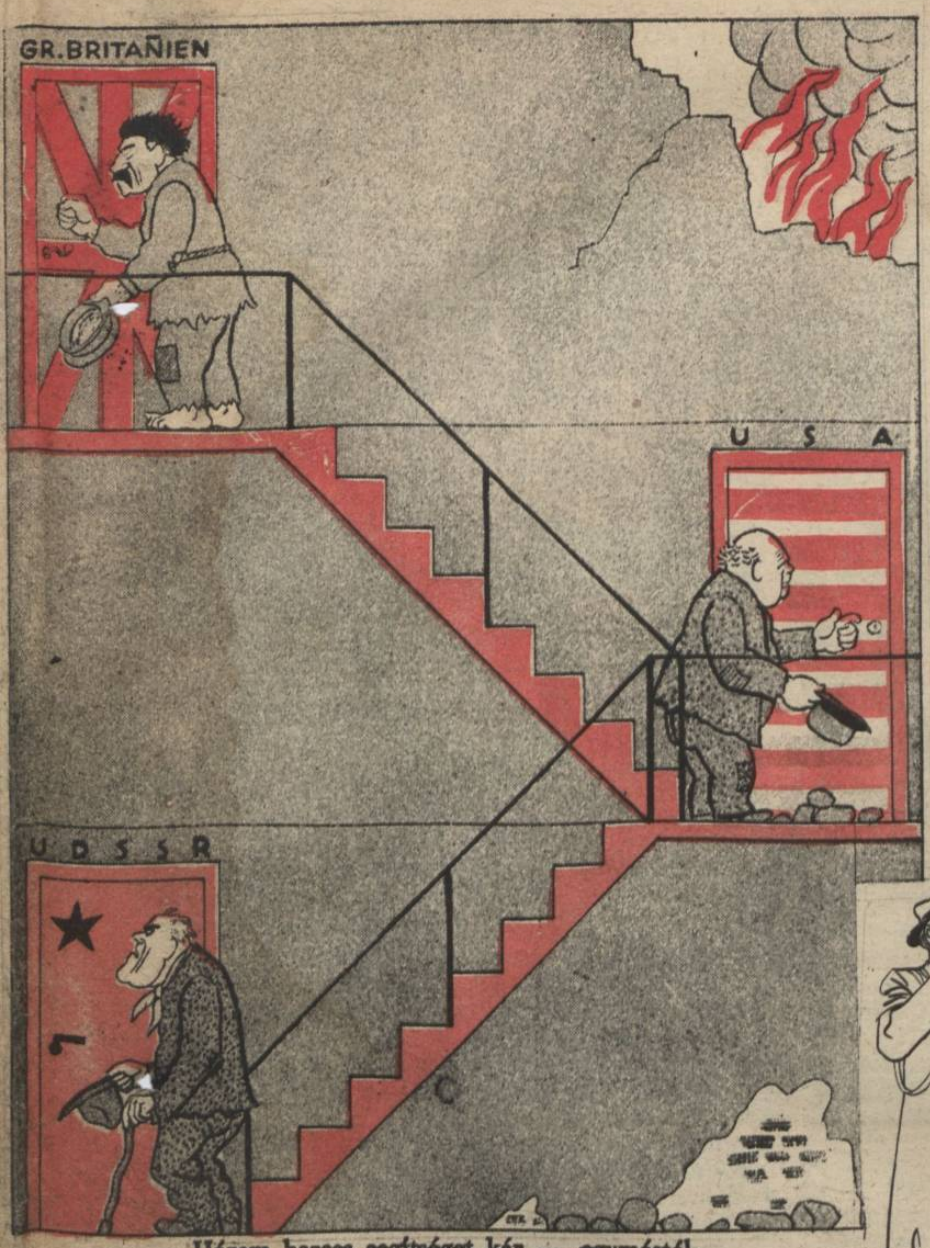

Három harcos segítséget kér — egymástól... (Simplicissimus)

A BÖKEZŰ FÉRFIÚ

(A Turul Szövetség Budapest szórakozóhelyein cigaretta-gyűjtést rendezett a fronton harcoló katonáknak...)

Kedves kisasszony, én sajnos csak szivart szívok, de holnap majd küldetek a cégemmel két csomag Leventét...

A NÉPSZERŰSÉG ÁTKA...

— Nu, hát mi vagyok én, egy emlékmű, hogy folyton engem fényképeznek?!...

AMERIKAI ÁLOM A REPÜLŐGÉPGYÁRTÁSRÓL...

WAVELL GONDOLKODIK...

— Pszt!... Egy szót sem! A nagy tábornok most szervezi a legközelebbi vereségünket. (Lustige Blätter)

INDIÁBAN

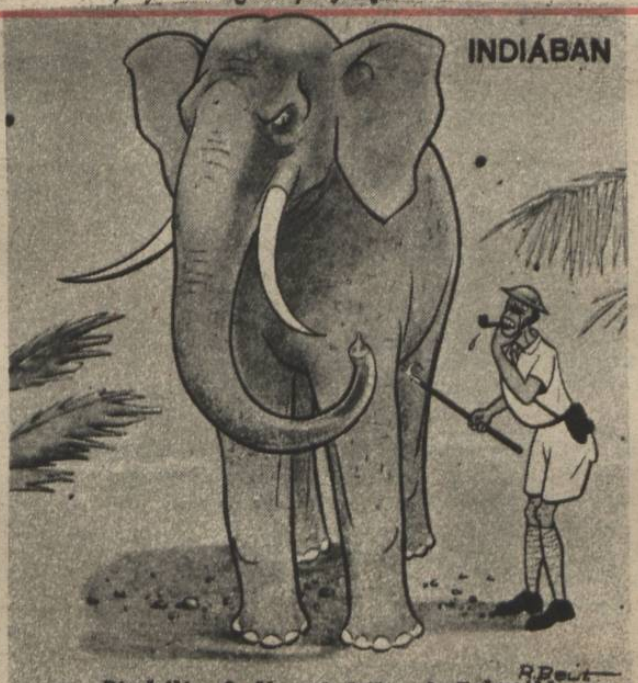

— Piszkáljam? Ne piszkáljam? Fölöttébb gyanús ez a bestia!...

A 200-AS CELLÁBAN

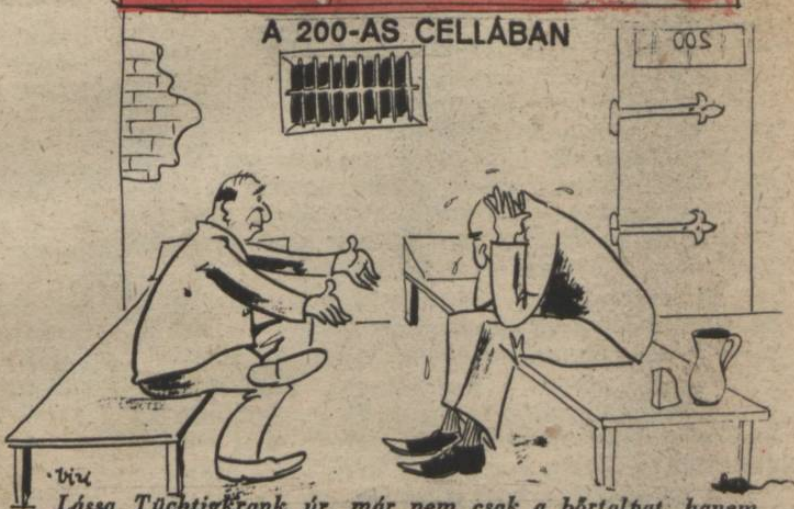

Lássa Tüchtigkrank úr, már nem csak a bőrtalpat, hanem a lúdtalpat is zárolják...

AZ ÚJ ÉPÍTKEZÉS

...csak az ötödik emeleten van még egy üres garszon lakás, az árát még nem tudom, de plusz 30, százalék...

«RÉGIBERŰ LAKÁS BÚTORRAL KIADÓ...»

Ó nem, belépés nincsen, csak ezt a: antik ömlött ágyak az építkezése. Ezt csak úgy pénzért kell átvenni 800.— pengőért...

TÉVEDÉS?

— Mondja, ön építteti ezt a házat?

Svartz Bernát:

Ogyan kérem, ez Opusztaszery Aladár

CSALÁDI ÁMULAT CRIPPSÉKNÉL...

— Darling! Micsoda furcsa anyaja van a hátadon?

— Igen, a nagymamád örökölte...

HÓDÍTÓK

Írta: DÖVÉNYI NAGY LAJOS

(Szendeffy László kutatásai szerint a Kaukázus északi részén századokig volt egy magyar birodalom.)

A Kubán vize sárgán és lomhán hömpölyög tova, magosan a két part közt, mert a hegyekben is olvad már a hó. A napnyugot felől való oldalon az ár ereje szaggatja az agyagos partot, nagy darabokat harap le belőle és forgatja, táncoltatja, mindmegannyi apró szigetet, s viszi a maga útján az Azov-tenger felé. Csak itt, a keleti parton nem bír a kövekkel. A szürke krétaszikláknak hiába lódul neki, mocskosan ömlik vissza a hullám róluk, hogy aztán morogva, suhogva fusson tova délnyugot felé.

Lám, Pantelej úr, a knyáz, okos ember, hogy házát ide építtette a kövek közé...

Pantelej urat a kijovi fejedelem képében uralják az ittvaló népek, több negyven esztendejénél. Akkor jött ide egy száraz és forró nyárutolján, fazéksisakos, hosszúpikás lovasaival, meg bocskoros, láncsás gyalogjaival, s megszállotta az egész földet, túl a Kubánon is, napkeletre pedig egészen a Volga vizéig, s a kirgiz pusztákig hódoltatta a pásztorkodókat, a vizek halászait, meg a földmívelőket. Aki szép szóra nem hajolt, akkor azt megtiporta, s vagy tíz esztendeig vér folyt itt és jajgatás szállott az égre. Mert Pantelej knyáz kemény úr volt és irgalmat nem ösmert... Többet ült nyeregben, mint sátorában és kezéből ki nem szakadt a rövid, széles kard, meg a hétágú ostor, a nagajka.

De azután, hogy megtiport minden törzset és zabolát vetett a csavargó pásztornépek szájába is, mintha egy cseppet szelidebbé változott volna.

Pópákat hívott a tartományba, s a szakállas papok téríteni kezdték a népet. És megépíttette itt a Kubán vize mellett ezt a várost, akit Bjelojgorodnak nevezett, mert fehér krétakőből rakták a házait és a vastag falakat köréje, meg a fal négy sarkán a derék vigyázó tornyokat is. Azután timárokat küldött neki a cár, meg fegyverkovácsokat és rabokat, akik a hegyekből vasat és rezet bányásznak és leúsztatják a hámorokba. S megépült a katonák háza, támos falaival, meg a kalugyer-barátok klastroma.

És palotás házat emeltek a knyáznak is és attólfogva Pantelej úr már keveset mozdul ki Bjelojgorodból.

Elnehezedett és lóra se igen ült, hogy a Kubán mellett kergesse a vadat. Néha szuszogva és izzadva felment a vigyázótornyokba és onnét nézte sokáig a temérdek földet, akit meghódoltatott és lovasainak parancsoló hadnagyával, Oszjorov úrral bort ivott. Örvendezett az élet mozgásának, hallgatta a kovácsműhelyek üllőinek csengését, vagy bámulta a halászokat, akik a Kubán vizébe főtt árpát szórtak és nehéz ladikjaikkal ide-oda csúsztak a sárga folyó hátán. Így folyt élete békességben a knyáznak, s el is felejtette már a harcokat, ahogy vénült és kényelmeskedett. El Kijovot is, ahol új cárt uralnak most, a fiatal Grigorijt.

Néha szőke és ifjú leányrabokat hoztak Pantelej úrnak, fehértestű szűzeket, s akkor éccaka is kihallatszott a palotásházból a részeg kurjongatás, meg a muzsikaszó és nevetés.

*

De ezen a tavaszon nem látták még vidámnak Pantelej urat és nem szólt muzsika se a temérdek kőházban. Azon a napon némult el a vigasság, még a mult őszön, mikor a Kubánon túl való gyepüről lovas hírnök nyargalt Bjelojgorodba és a knyázt kereste.

A fiatal, szőke legény azon mocskosan, izzadtan, ahogy a nyeregből lefordult, megállott az úr előtt és lihegve mondta:

— Valet úr küldött engem, s üzeni uram, hogy baj van a gyepün. Idegen népek száguldoznak ott, be-becsapnak hozzánk, s elhajtják pásztoraink marháját...

És szépen sorjában azt is elmondta, hogy az Azóv-tengernél a besenyő reázudult a magyari népekre, akik azelőtt ott legeltettek, s a hadak már esztendejénél több ideje dulakodnak egymással. A besenyő had nagy és erős, s előle kétfelé szakadva térnek ki a magyariak. Valet hadnagy tudja, hogy ennek a népnek egyik fele a Kubán felé húzódik.

— Úgy...

A knyáz orcája elsetétedett, s magában azt gondolta, hogy vége a szép békességnek.

— Oszjorov hadnagy jöjjön! — parancsolta.

S mint régen, kemény szóval, kurtán rendelkezett:

— Egy tumán lovas a gyepüre menjen. Rendet akarok ott... Vigyázzanak, szemüket nyitva tartsák, mert bizony mondom, megkurtítom egy fejjel azt a hadnagyot, akinek hibájából a pusztai csavargók ezentúl csak egy marhát is elhajtanak...

— Úgy lesz, knyáz, ahogy parancsolod.

— A haddal Vaszilij menjen.

— Jó.

— Te pedig nyeregbe ülsz és repülsz Kijovba. Még ma... A cár hadat küldjön nekem. Legalább három zászlót, lovast.

Cseppet elhallgatott és komoran összevont szemöldökkel bámult maga elé. Azután mormogva, mintha csak hangosan gondolkodnék, annyit [illegible]dott még:

— Ismerem azt a népet.. Sok bajunk lesz még velök, meglátod, Oszjorov... Had nélkül vissza ne gyere! Ha csak a cár elveszíteni nem akarja ezt a szép tartományt, erős hadat küldjön nekem!

*

Pantelej úr nem iszik már, de nagyon is józan. Egész nap jár-kél, lesoványodott, gyakran nyeregben tölti a napot és mustrálja a maga hadát. A falakon kívül kergetőznek a lovasok, s ropogó csontal, a hosszú pihenésben ellustult testtel gyakorolják a száguldó rohamokat. A knyáz nem enged pihenést nekik és keményen munkáltatja a mesterembereket is. A várban lakó kovácsok naphosszat nyilat tollaznak, a timárok pajzsokra való ökörbőrt csereznek, s a szíjgyártók lószerszámot, meg nyerget csinálnak.

Mert a legelőkön már serken a fű és Pantelej úr, a knyáz, tudja, hogy a fűvel együtt kikél ezen a tavaszon a háború is.

A gyepüről egyre rosszabb hírek jönnek.

Valet úr üzenget, hogy a pusztán nem ragadozó portyák száguldoznak már, de had gyűl ott, erős had.

Pantelej úr fejét vakarja, káromkodik és számolgatja: mikor kaphat választ Kijovból. Egy szelíd alkonyattal aztán belovagol a vén Oszjorov.

— Mi van? — kérdi a knyáz.

— Holnap östére itt van három zászló jó lovas.

Pantelej úr bólint:

— Ideje... éppen ideje.

*

Nagy porfelleget verve a pusztaságon, csörömpölve és vidáman érkezik a cári segítség. A knyáz mustrálja a három zászlót és nagy idő óta most megint mosolyog.

És mikor az égen sárgán, szelíd fénnyel, telt orcával felkél a hold, a palotásházban megszólal a muzsika. Ülnek az urak az alacsony asztal mellett, előttük önkupában aranyszínű bor, s a knyáz, kicsit már ittasan, izzadva a bő lakomától, nyerítve felkacag:

— Csak jöjjenek a pusztai csavargók! Csákánnyal verem bé a fejüket, s bizony mondom, kedvök elmegyen attól, hogy a kijovi cár knyázával ujjat húzzanak...

A hadnagyok rikkantanak, összeütik a kupákat, s a pengetős szerszámokba öt ujjal csapnak bele a muzsikások.

*

Pantelej úr éppen a kijovi hadakat forgatta, kergette hajnal óta, mikor a várból érte jöttek:

— Üzenetet hoztak a gyepütől, pán knyáz...

Nyargalt haza.

A házban ott állott Valet hadnagy embere.

Pantelej úr levetette fejéről a vassisakot, megtörölte izzadt homlokát és a medvebőrös lócára zökkent. Csuklóján megcsóválta a hétágú ostort:

— Beszélj...

A legény a portól és fáradságtól rekedten szólt:

— Rajtunk a magyariak, uram! Tennap hajnalban estek ránk, s Valet úr, meg Vaszilij úr hadát azóta letiporták...

— Kutyák...

— Úgy, uram, knyáz... Sokan vannak és nem birunk előttük megállni. Ha segítséget nem küldesz, izeni Valet úr, egy szálig ott veszünk...

Suhan az ostor, s az üzenethozó képén véres csíkot hasít a szíja.

— Barom... Csak ezt akartam hallani... Éppen ezt...

A katona áll, s kezefejével letörli orcájáról a vért.

Pantelej úr rekedten mondja:

— Oszjorov jöjjön...

Parancsolja, hogy az egész had lóra üljön.

— Megyünk a gyepühöz... Nem várom meg, míg ők harapnak az én inamba!

*

Hajnalban, már messzi a Kubántól, robogva igyekezik a knyáz a gyepü felé. Mellette a vén Oszjorov, mögötte a had, sűrűn, messzire elnyúlón a szép, zöld síkságon. Nagy had és erős.

Délre az éghatár szélén könnyű porfelleg kerekedik, aztán látni, hogy ott is lovasok száguldanak. Szerteszét, apró csoportokban jönnek szembe, rendetlenül, úgy, ahogy a vert had menekülni szokott.

— Mi az?

— Valet hadnagy... — mormogja Oszjorov. — Széjjelszórták őket...

A knyáz nem felel. De ostora csattan a ló fején és foga összecsikordul. Megint a régi, kemény vezér, ereiben megzúdul a vér és elönti orcáját, hogy szinte fekete lesz tőle.

Sárosan, porosan, izzadtan és véresen torpan meg a gyepűőrző had maradéka.. S a lovasok zilált csomójából bekötött fejjel léptet ki Vaszilij hadnagy.

— Uram, knyáz, — mondja, — hátunkban a magyariak...

— Jó... Forduljatok vissza — rendelkezik Pantelej úr. — Menjetek hátra, fujjátok ki magatokat... Hol van Valet?

— Levágták, uram.

A knyáz orcája elsetétedik. Valet jó hadnagy volt. De nem mond semmit, csak ökle markol rá a csákány nyelére.

Estére tábort veret a síkon, a katonák nagy tüzeket raknak egy patak mellett és körül száguldó porták kerülik a mezőt. A hold elbúvik a fellegek mögé, a harmat csendesen permetél, szelíd éccaka van. Pantelej úr ébren ül sátora előtt és gondolkozik. Úgy mondják a fürkészők és Vaszilij hadnagy is tudja, hogy a magyariak félnapi járóföldre lehetnek... Holnap ilyenkorra vagy megveri őket, vagy futhat maga is, meggázolt hadával vissza, Bjelojgorod felé.

...Éjféltájon egyszerre vad lárma hallik: a domb alól, akit megszállatott, fegyvercsörömpölés, kurjongatás és idegen szavak zürzavara.

— Lovat! — mordul a legényére. — A zászlók hadnagyai hozzám...

Nyeregbe fordul, s már kezében a csákány, mikor álmosan, zavart fejjel futnak hozzá, akiket hív.

— Valami portyájuk ütött rajtunk. Élve ne menjen el egyetlen bitang se, — parancsol a knyáz, s már nyikkanva ugrik alatta a ló, ahogy oldalába vágja a sarkantyút.

Repül oda, ahol legnagyobb az emberi ordítás és a tülekedés lármája. Mindjárt látja, hogy nem portya esett a táborra, de az egész magyari had talán.

Tülkök szava rikoltoz messze a setétségben és Pantelej úr káromkodik.

— Csak egy cseppet kisütne a hold...

De a setétség még sűrűbbé válik és a magyari tülkök hangja egyre közelebb szól.

Oszjorov kardját csóválva rugtat melléje.

— Mi lesz, knyáz? Mi lesz?

Pantelej úr orcáján érzi a hadnagy forró lehelletét.

— Ha itt csatát állunk, élve egy ember is el nem futhat. A tábor rendetlen gomolyag.

— Úgy, úgy...

— Te tartsd őket, hadnagy, ameddig bírod tartsad...

— Jó.

Oszjorov tudja, hogy ez a parancs a halál. De régi katona és úgy gondolja: eleget élt. Megölelik és arcon csókolják egymást, s a knyáz már rántja is a kantárt.

A kijovi három zászló nyeregben s lovon a maga népéből is mind, aki a dombon nem verekszik a veszettül hujjogó magyariakkal.

— Utánam...! — parancsol rekedten a knyáz és orcája sápadt, mint júniusban a Kubán partján a fehérített vászon.

S míg a ló nyakára hajolva vágtat, mind azt forgatja eszében: az égből esett-e fejére a magyari had ezen a csúfos éccakán, vagy bolondok voltak a fürkészők is, Vaszilij hadnagy is?

*

Porosan és fáradtan nyargal a bjelojgorodi sereg és a katonák a nyeregben komor képpel gubbasztanak. Az égen pufók fellegek szállnak, az erdők zöld foltjai hívogatóan kínálják az árnyékos enyhet és a nyírek hosszú haja leng, mint a szőke asszonyoké, ha fürdenek a Kubán vizében. A tájék csendes és szelíd egy darabig, de aztán valaki elkiáltja magát:

— A magyariak...!

És csakugyan, most oldalról jönnek, zúgva, akár a fergeteg, barna csomóban, bozontos, apró paripáik nyakára dőlve. Hosszú kopjáikon repked a kis fekete lobogó.

Hujjá, hé...! — harsan és üvölt a síkon az idegen harci kiáltás és brummogva repül fellegben a nyíl a knyáz népére.

A meglepett had széjjelnyúlik, s igazodna rendbe, a kürtösök torkuk szakadtából fújják a knyáz parancsát, de késő már, késő...

— Csort...! — káromkodik Pantelej úr.

S látja, hogy nekiroppannak az ő fáradt és elcsigázott, megrémített népének az ördögi idegenek. A lovak elnyúlnak alattuk, szakad róluk a tajték, de fürgék és pihentek. Hogy értek ezek ide? Honnan jöttek ezek? Hát a fű közül nőnek ki?

Ordítás, jajgatás tölti be a pusztát, gazdátlan lovak nyargalnak el nyerítve, lobogó sörénnyel. Sebesek üvöltenek és széjjelhasított koponyáju. szőke, szakállas katonák buknak le hang nélkül a vérmocskos fűbe...

S aztán, ahogy jöttek, megfordulnak a bőrvértes, bőrsisakos lovasok s elvágtatnak.

— Egy zászló menjen utánuk...! — rendeli Pantelej knyáz.

Tudja: megverték már. Mint farkasok a birkanyájat, úgy szaggatták széjjel egész hadát. Keserű csomót érez a torkában, szeretné kiköpni, de legjobban szeretne otthon lenni Bjelojgorodban, a vastag falak és temérdek tornyok megett... Ott még az élet várja s ha addig eljut, nincs veszve semmi. Majd jön a cár és megszabadítja.

Távolodik a harc lármája, az a zászló a maga élete árán megmentette az övéket. Pantelej úr szíve mintha egy cseppet könnyebb lenne most. Messzi, az éghatár szélén a déli napban megcsillan a Kubán széles, ezüstös csíkja. Az ott a menekülés és az élet...

lós kopjákból egy egész erdő! S a gázló fekete a lovasoktól. A túlsó parton pedig, az úton, ami Bjelojgorodig viszen, még nagyobb had.

— Körülfogtak bennünket...

A knyáz mellére ejti a fejét és tudja: mindennek vége.

Az elcsigázott hadat nagy karikában, vesztett sebességgel száguldják körül az apró lovasok és üvölt a kiáltásuk:

— Hujjá, hé...!

*

A lovak se moccannak és nincs egy hang sehol. Minden szem a knyázon, aki agyagszín orcával ül a nyeregben és nem is látja már azt a barnaképű, sárgaszemű embert, aki vele szemben, lova kengyelében felállva kérdi:

— Mit felelsz hát az én uramnak? Akarod-e a békességet magadnak s vele az életet mindőtöknek?

Pantelej csendesen, mellére bukott fővel, hogy alig hallani, azt mondja:

— Akarom...

S nehéz mozdulattal, mintha egy zsák fordulna le a nyeregből, földre zökken a kijovi cár knyáza. Odalép az idegen elé, megfogja lova kantárját és megindul csendesen mellette, előre, a Kubán gázlója felé, ahol egy kicsiny dombon, négy khagán közt, szárazcsüdü, hosszúsörényű paripáján, moccanás nélkül, akár a faragott bálvány, ül a nyeregben a magyari nemzetségek parancsoló hadnagya, Álmos nembeli Tárkány úr.

Orcája, akár a kerecsensólyomé, szikkadt és inas, szeme barna lánggal lobban rá a knyázra, aki érzi: soha míg él, el nem felejti ezt az embert.

Várja, hogy majd csúfolódó szavakat mondanak neki, a magyariak cárja, vagy a többiek, akik körülte vannak. De egy hang se hallatszik. Csak néznek szembe vele, s kezök könnyedén pihen a ló kantárján, vagy holdas, görbe kardjuk és csákányuk markolatán.

Pantelej úr se bír szólni.

De a tekintetek ereje alatt dereka meghajlik. Keze sisakja után nyúl, s leveszi fejéről. Azután a föld fölé görnyed, tép a fűből, markába szorítja, a

— Szusszanjanak az emberek és faljon valamit a ló. De porták álljanak az erdő szélére...

Itt érik utól a menekülők a knyáz fáradt és elcsigázott hadát. Alig egy turma maradt meg a zászlóból, azok is sebesek és szemükben zavaros homály.

Még liheg a futástól jószág és ember, mikor Pantelej úr felkapja a fejét.

...Ha...!

Megint az a kürt... Jobbról is, balról is rikolt. Hátul felel neki egyszerre tíz tán...

— Nyeregbe!

A Kubán gázlója nincs messze már...

De mi az? A víz partján ott ágaskodik a zászlós kopjákból egy egész erdő! S a gázló fekete a lovasoktól. A túlsó parton pedig, az úton, ami Bjelojgorodig viszen, még nagyobb had.

— Körülfogtak bennünket...

A knyáz mellére ejti a fejét és tudja: mindennek vége.

Az elcsigázott hadat nagy karikában, vesztett sebességgel száguldják körül az apró lovasok és üvölt a kiáltásuk:

— Hujjá, hé...!

*

A lovak se moccannak és nincs egy hang sehol. Minden szem a knyázon, aki agyagszín orcával ül a nyeregben és nem is látja már azt a barnaképű, sárgaszemű embert, aki vele szemben, lova kengyelében felállva kérdi:

— Mit felelsz hát az én uramnak? Akarod-e a békességet magadnak s vele az életet mindőtöknek?

Pantelej csendesen, mellére bukott fővel, hogy alig hallani, azt mondja:

— Akarom...

S nehéz mozdulattal, mintha egy zsák fordulna le a nyeregből, földre zökken a kijovi cár knyáza. Odalép az idegen elé, megfogja lova kantárját és megindul csendesen mellette, előre, a Kubán gázlója felé, ahol egy kicsiny dombon, négy khagán közt, szárazcsüdü, hosszúsörényű paripáján, moccanás nélkül, akár a faragott bálvány, ül a nyeregben a magyari nemzetségek parancsoló hadnagya, Álmos nembeli Tárkány úr.

Orcája, akár a kerecsensólyomé, szikkadt és inas, szeme barna lánggal lobban rá a knyázra, aki érzi: soha míg él, el nem felejti ezt az embert.

Várja, hogy majd csúfolódó szavakat mondanak neki, a magyariak cárja, vagy a többiek, akik körülte vannak. De egy hang se hallatszik. Csak néznek szembe vele, s kezök könnyedén pihen a ló kantárján, vagy holdas, görbe kardjuk és csákányuk markolatán.

Pantelej úr se bír szólni.

De a tekintetek ereje alatt dereka meghajlik. Keze sisakja után nyúl, s leveszi fejéről. Azután a föld fölé görnyed, tép a fűből, markába szorítja, a sisakba göröngyöt dob, föléje szórja a gyenge, jószagú tavaszi füvet, s régi szokás szerint, reszkető ujjakkal nyujtja a meghódolt népek jelképét Álmos neméből való Tárkány úr felé.

S akkor olyan hangon, mint mikor brummogva repül a nehéz, vasból való nyil, megszólal a magyariak vezírje:

— Békességet adok neked és népednek! S a földet, akit hódolattal kínálsz, a győző jussán mostantól fogva magaménak tartom...

Tárkány úr harcosai elengedik a kardmarkolatot. Szemük pillantása az új haza boldogságával villan messzire s békésen megpihen a kék hegyek ormán...
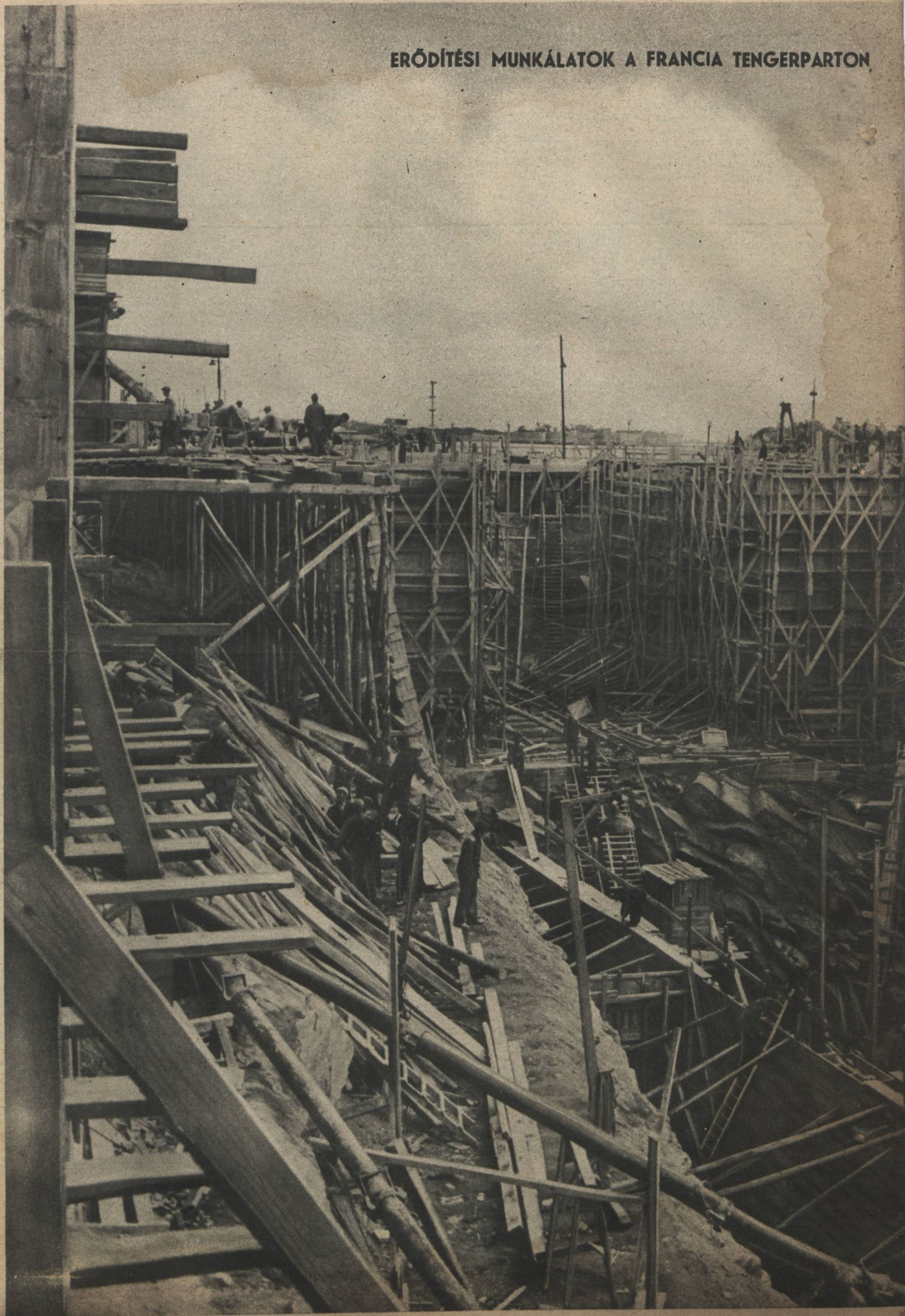
ERŐDÍTÉSI MUNKÁLATOK A FRANCIA TENGERPARTON